

Kurskod: SKOK01
Termin: Vårterminen 2015
Handledare: Marja Åkerström
Examinator: Veselinka Möllerström

Den skräddarsydda sanningen

En kvalitativ studie om den alternativa mediasajten Avpixlats strategiska kommunikation

ISABELLE HIMMELSTRAND & NICOLAS RODRIGUEZ BOLIN

Lunds universitet
Institutionen för strategisk kommunikation
Examensarbete för kandidatexamen

Abstract

The tailor-made truth

The aim of this study is to increase the understanding of how the alternative media site *Avpixlat* strategically communicates its image of Swedish society, how this image is perceived by its readers and what implications it might have for democracy. With a dialectic approach, the communication has been examined from both sender and reader perspectives, using rhetoric- and reception analyses. The empirical material consists of articles from *Avpixlat*, including readers' comments, which have been compiled through qualitative textual analyses and analyzed hermeneutically. The empirical evidence has thereafter been contextualized through relevant theories and concepts within the research fields of social sciences and strategic communication, including public opinion-forming, discourse theory, trust, post-modernism and deliberative democracy. The analysis and the results show that *Avpixlat*'s democratic potential is reflected in the fact that the site is challenging dominating societal discourses while creating conditions for trust within its group of readers. In tandem, *Avpixlat* maintains, through its strategic communication, discourses that are strongly characterized by mistrust in different actors in society, which might be democratically problematic. Furthermore, the site is arguing on the basis of positivistic premises, resulting in a lack of shades. This, combined with oppositional voices being actively censored, by not being published in the site's comment fields, can be said to undermine the possibilities of deliberation and thereby a multifocal exchange of ideas.

Keywords: public opinion-forming, strategic communication, alternative media, democracy, trust, othering

Numbers of characters including spaces: 119 441

Sammanfattning

Den skraddarsydd sanningen

Denna studie ämnar att öka förståelsen för hur den alternativa mediasajten *Avpixlat* strategiskt kommunicerar sin bild av det svenska samhället, hur denna uppfattas av sajtens läsare och vilka implikationer det kan få för demokratin. I ett dialektiskt förhållningssätt undersöks kommunikationen utifrån såväl sändar- som läsarperspektiv, med hjälp av retoriska- och receptionsanalytiska metoder. Studiens empiriska material består av artiklar från *Avpixlat* samt anslutande läsar-kommentarer, vilka insamlas genom kvalitativa textanalyser och analyseras hermeneutiskt. Empirin kontextualiseras därefter utifrån relevanta teorier och begrepp inom samhällsvetenskapen samt inom forskningsfältet strategisk kommunikation, däribland opinionsbildning, diskursteori, tillit, postmodernism och deliberativ demokrati. Analys och resultat visar att *Avpixlats* demokratiska potential återspeglas i det faktum att sajten utmanar dominerande samhällsdiskurser, samtidigt som sajten skapar förutsättningar för stark inomgruppslig tillit. Samtidigt upprätthåller *Avpixlat*, genom sin strategiska kommunikation, diskurser präglade av stark misstro mot olika samhällsaktörer, vilket kan utgöra ett demokratiskt problem. Vidare argumenterar sajten utifrån positivistiska premisser, vilket resulterar i en avsaknad av nyanser. Detta, i kombination med att oppositionella röster aktivt censureras från att komma till uttryck i sajtens kommentarsfält, kan sägas undergräva möjligheterna till deliberation och därmed ett allsidigt meningsutbyte.

Nyckelord: opinionsbildning, strategisk kommunikation, alternativa medier, demokrati, tillit, andrafiering

Antal tecken inklusive blanksteg: 119 441

Tack!

*Till vår handledare Marja Åkerström för givande vägledning under arbetets gång.
Vi vill även tacka varandra för gott samarbete under denna tid.*

Arbetet kring detta examensarbete har till lika stora delar utförts av båda författarna.

Innehållsförteckning

1. Inledning	7
1.1 Bakgrund.....	7
1.2 Problemformulering.....	9
1.3 Syfte och frågeställningar.....	10
1.4 Om Avpixlat.....	11
2. Tidigare forskning	13
3. Teoretiskt ramverk	16
3.1 Opinionsbildning.....	16
3.2 Tillit och demokrati.....	19
3.2.1 Det sociala kapitalet.....	19
3.2.2 Deliberativ demokrati.....	20
3.3 Diskurs.....	21
3.3.1 Postmodernism och poststrukturalism.....	21
3.3.2 Diskursteori.....	22
3.4 Den Andre.....	23
4. Metod	25
4.1 Vetenskapsteoretiska utgångspunkter.....	25
4.2 Retorisk analys.....	26
4.2.1 Urval av artiklar.....	26
4.3 Receptionsanalys.....	27
4.3.1 Urval av kommentarer.....	28
4.4. Diskursanalytiska begrepp.....	28
4.5 Tillvägagångssätt.....	29
4.6 Reflektioner kring kvalitet.....	30
5. Analys	32
5.1 Den avpixlade berättelsen.....	32
5.2 Verkligheten med stort V.....	33
5.3 Den mångkulturella dystopin.....	34
5.3.1 Invandringens ekonomiska konsekvenser.....	34
5.3.2 Invandringens kulturella konsekvenser.....	37
5.4 Maktkartellen.....	42
5.4.1 Berättelsen om ”sjuklövern”.....	42
5.4.2 Berättelsen om ”propagandaministeriet”.....	45

5.5 Det ideala samhället?.....	48
5.6 Demokratiska dilemman.....	50
6. Diskussion och slutsatser.....	53
6.1 Diskussion och reflektion.....	53
6.2 Framtida forskning.....	55
7. Referenser.....	56
7.1 Litterära källor.....	56
7.2 Vetenskapliga artiklar.....	59
7.3 Lagar och propositioner.....	60
7.4 Rapporter.....	60
7.5 Medietexter.....	60
7.6 Avhandlingar och examensarbeten.....	64
7.7 Elektroniska offentliga källor.....	64
7.8 Audiovisuella källor.....	65
8. Bilagor.....	66
8.1 Bilaga 1: Analyserade artiklar.....	66

1. Inledning

Denna studie görs inom ramen för forskningsfältet strategisk kommunikation och har som syfte att analysera hur den alternativa mediasajten Avpixlat strategiskt kommunicerar sin bild av det svenska samhället, hur denna uppfattas av sajtens läsare samt vilka implikationer det kan få för demokratin. Inledningsvis diskuteras det nya medielandskapet och framväxten av alternativa medier på internet, följt av en bakgrundsbeskrivning av det aktuella politiska scenariot i Sverige. Därefter problematiseras framväxten av nya medier i förhållande till opinionsbildning och demokrati. I syftet anges målet med studien, följt av de forskningsfrågor som har varit vägledande under arbetets gång. Avslutningsvis presenteras Avpixlat ingående.

1.1 Bakgrund

FÖRBI ÄR DEN TID då svenskarna tittade på samma tv-program, läste samma tidningar och lyssnade på samma radiokanaler. Avregleringen av Public service-monopolet i början av 1990-talet har inneburit en revolutionerande förändring av det svenska medielandskapet, där antalet kanaler med tillstånd att sända i marknätet har ökat från 2 till 57, medan kommersiell radio idag sänds över hela landet (Strömbäck, 2015). Med internet har nyhetsutbudet ökat än mer explosionsartat och vi har numer möjlighet att selektivt välja ut precis vilken information vi vill ta del av - men också undvika. Eller som journalisten Peter Sandberg (2011, 28 augusti) uttrycker det: vi kan skraddarsy vår egen världsbild. Innebär det att traditionella mediers dominans som nyhetsförmedlare och dagordningssättare håller på att gå förlorad? Inte enligt Weibull, Hadenius & Wadbring (2008), som menar att traditionell dags- och kvällspress, radio och tv alljämt spelar en central roll i den opinionsbildande processen. Dessutom visar studier att människor i första hand tenderar att söka sig till de traditionella nyhetsmediernas webbupplagor för att få information om politik och samhälle (Strömbäck, 2015).

Samtidigt har internets utveckling mot att bli mer användargenererat gett upphov till en uppsjö av kommunikationsplattformar på vilka vem som helst kan uttrycka sina åsikter och, åtminstone i teorin, bilda opinion (Engström, Enbom & Lindgren, 2012). Till exempel har vi de senaste åren sett en ökning av så kallade *alternativa medier* på internet. Dessa karaktäriseras bland annat av sina snäva agendor och att de lyfter fram alternativa perspektiv på traditionella mediers nyhetsrapportering (Deuze, 2003).

I Sverige har stora delar av debatten om alternativa medier kretsat kring en rad sajter med utpräglat invandringskritiska agendor, däribland *Avpixlat* (2015a), *Fria Tider* (2015) och *Exponerat* (2015). Inte sällan har dessa benämnts under epitet som "hatsajter", på grund av det minst sagt hårda tonläge mot politiker, journalister och invandrare som har kommit till uttryck, inte minst i sidornas kommentarsfält (Sköld, 2013, 27 juni). Ordet "hatsajt" kan leda tankarna till obskyra internetforum där en grupp människor från den yttersta extremhögern håller till. Men kanske är det läge att ompröva en sådan eventuell bild. Varje vecka besöker nämligen runt 250 000 personer Avpixlat, den av ovan nämnda sajter som troligtvis blivit mest omskriven i traditionella medier (Linderborg, 2012, 14 december). En orsak till uppmärksamheten är de påvisade kopplingarna mellan Avpixlat och det nationalistiska riksdagspartiet Sverigedemokraterna (SD). Bland annat uppges partiets rättspolitiska talesperson Kent Ekeröth ha nära band till sajten, medan statsvetaren Andreas Johansson Heinö beskriver Avpixlat som "[...] en oerhört viktig mobiliserande kraft [...]" för SD och att dessa båda aktörers skildringar av det svenska samhället till stor del sammanfaller med varandra (Sköld, 2013, 27 juni). För att sätta detta scenario i sitt sammanhang behöver vi, innan vi går vidare, fästa blicken vid det aktuella politiska landskapet i Sverige och Europa.

När Sverigedemokraterna, med 5,7 % av rösterna i riksdagsvalet 2010, gjorde entré i politikens finrum gav det upphov till starka reaktioner från såväl media som politiker (Valmyndigheten, 2010). En förklaring till detta var SD:s högerextrema förflutna, i kombination med partiets invandrings skeptiska och islamkritiska valmanifest (Expo, u.å.; Svensk Nationell Datatjänst, 2010). I valets kölvatten rådde därför bred samstämmighet bland de övriga riksdagspartierna om att SD under alla omständigheter skulle isoleras från politiskt inflytande (Sveriges radio, 2010, 20 september). Från massmediehåll tog Aftonbladet (indirekt) ställning mot SD genom att sjösätta en kampanj vid namn *Vi gillar olika*, i vilken man uppmanade svenskar att ta avstånd från främlingsfientlighet och rasism (Helin, 2010, 19 september).

Alltsedan riksdagsinträdet har SD gjort åtskilliga ansträngningar för att tvätta bort sin stämpel som ett högerextremt parti. 2012 deklarerade exempelvis partiledaren Jimmie Åkesson nolltolerans mot rasism vilket föranledde omfattande medlemsuteslutningar, samtidigt som den tidigare islamkritiken var kraftigt nedtonad i 2014 års valmanifest (Schreiber, 2012, 12 oktober; Sverigedemokraterna, 2014). De övriga riksdagspartierna har emellertid vidhållit sin linje om att inte samarbeta med SD, även då partiet blev tredje störst i riksdagsvalet 2014. Efter att SD fällt den rödgröna regeringens budgetproposition i december 2014 ingick de övriga sju partierna den så kallade *Decemberöverenskommelsen* (DÖ), som bland annat syftade till att undvika nyval samt att möjliggöra för framtida minoritetsregeringar att

driva igenom sina budgetförslag (Larsson, 2014, 27 december). Samtidigt fanns ett uppenbart, om än implicit, syfte att utestänga SD från politiskt inflytande, något kritiker menade stred mot de demokratiska spelreglerna (Flores, 2015, 5 maj; Kärrman, 2015, 5 maj). Trots försöken att utestänga SD vittnar ovanstående scenario om att partiets valframgångar faktiskt har fått reella följder för svensk politik.

Efter DÖ har flera opinionsundersökningar visat ett ökande stöd för SD med toppnoteringar runt 14-procentsstrecket (Novus, 2015). Hur ska vi tolka denna utveckling? Är det ett symptom på en växande invandringskritisk opinion eller kan det finnas andra bevekelsegrunder bland dem som överväger att rösta på SD? Utan att dra för tvära slutsatser om människors attityder och åsikter baserade på opinionsundersökningar, kan vi genom att lyfta blicken skönja en övergripande europeisk trend där flera nationalistiska, invandringskritiska partier är på frammarsch (Engelhart, 2013). *Front National* i Frankrike; *Frihetspartiet* i Nederländerna; *Jobbik* i Ungern; *UKIP* i Storbritannien och *Vlaams Belang* i Belgien är bara några i raden av partier som tillskansat sig mandat på såväl nationell- som europaparlamentarisk nivå, och som förenas genom sitt motstånd mot EU, invandring och "islamisering" (Engelhart, 2013). Engelhart (2013) menar att partiernas framgång delvis kan förklaras med att de har lyckats formulera enkla lösningar som svar på människors oro i förhållande till bland annat ekonomisk osäkerhet och ett till synes tilltagande terrorhot från radikala islamistgrupper (ibid.).

1.2 Problemformulering

Att, på makronivå, undersöka orsakerna bakom den utveckling som skisserats ovan faller utanför ramen för denna studie. Däremot är vi intresserade av att, på mikronivå, undersöka hur den till synes ökande invandringskritiska opinionen i Sverige formas. Ett första steg är att beakta hur opinionsbildning som fenomen går till, något vi behandlar närmare i avsnitt 3.1. Förenklat är åsiktsbildning en process som pågår i ett intrikat samspel mellan politiska aktörer, medieaktörer och allmänheten (Strömbäck, 2009). Medieaktörernas främsta roll i detta samspel, i egenskap av nyhetsförmedlare, är att sätta dagordningen för *vilka* frågor som ska diskuteras, men också *hur* dessa gestaltas. Därigenom besitter medierna i någon mån makt över människors verklighetsuppfattningar, även om det råder delade meningar kring i vilken utsträckning (Strömbäck, 2009). I denna studie fokuseras den roll alternativa medier på internet, närmare bestämt Avpixlat, spelar i denna åsiktsbildande process.

Med avstamp i deliberativa ideal har forskare sett framväxten av alternativa internetmedier som en möjlighet till en mer demokratisk åsiktsbildning, varigenom fler människor tillåts delta i ett offentligt samtal (Chadwick, 2006). I takt med utvecklingens fortskridande har denna optimism emellertid kommit att ifrågasättas

(Åkerström, in press). För att återknyta till det inledande avsnittet om skraddarsydd världsbilder konstaterar Strömbäck (2015) just att det har blivit lättare för människor att söka sig till sådan information som bekräftar deras befintliga åsikter och verklighetsuppfattningar. I den svenska mediedebatten har det satts ord på fenomenet med (ännu icke vedertagna) begrepp såsom “nyhetsundvikare”, “åsiktsgemenskaper” och “åsiktsbubblor” (Jåma & Andersson, 2015, 22 februari; Sandberg, 2014, 1 juni).

Forskning på området har visat att det nya medielandskapet riskerar att underblåsa en ökad åsiktpolarisering snarare än att främja ett deliberativt meningsutbyte (Åkerström, in press). Sammantaget väcker detta ytterligare funderingar om hur förutsättningarna för opinionsbildning påverkas i ett alltmer fragmenterat medielandskap och vilka implikationer det kan få för demokratin. Tidigare studier på området har i stor utsträckning undersökt dessa frågor utifrån ett makroperspektiv, med fokus på att utröna *huruvida* alternativa medier kan ha en demokratiserande potential eller ej (se avsnitt 2). I och med internets snabba förändringstakt finns ett ständigt behov av ytterligare forskning, inte minst empiritung sådan. Genom ett utpräglat kommunikativt fokus där tyngdpunkten ligger på hur-dimensionen, i kombination med ett empirinära mikroperspektiv, ämnar denna undersökning att fördjupa tidigare studier på området.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att analysera hur Avpixlat strategiskt kommunicerar sin bild av det svenska samhället, hur den uppfattas av sajts läsare och vilka implikationer det kan få för demokratin. Därigenom ämnar vi att fördjupa den befintliga forskningen kring alternativa medier och deras roll i den opinionsbildande processen. Detta mynnar ut i följande frågeställningar:

- Vilka premisser och verklighetsföreställningar ligger till grund för Avpixlats skildringar av det svenska samhället och hur kan dessa förstås i relation till demokratiska principer?
- Hur kommunicerar Avpixlat strategiskt för att övertyga läsarna om sin verklighetsbild?
- Hur skapar Avpixlats läsare mening kring de verklighetsskildringar sajten kommunicerar?

1.4 Om Avpixlat

Avpixlat är en alternativ mediasajt som grundades i kölvattnet av att föregångaren *Politiskt inkorrekt* lades ned 2011 (Avpixlat, 2015b). Sajten beskriver sig som en:

[...] oberoende Sverigevänlig webbplats för nyheter och opinion [...]

med en ambition att

[...] leverera nyheter och debatt ur synvinklar och om en verklighet som övriga medier i kartellbildning med varandra och det politiska etablissemanget undanhåller medborgarna. (Avpixlat, 2015b).

Namnet *Avpixlat* anspelar på traditionella mediers pressetiska ställningstagande att, med rutnönster, avidentifiera (pixla) misstänkta förövares ansikten (Pressombudsmannen, 2015). Namnet utgör också en symbolik för att sajten “avpixlar”, eller blottlägger, den sanning som det politiska och mediala etablissemanget påstås dölja (Avpixlat, 2015b). Längre stod Avpixlat utan utgivningsbevis, men sedan maj 2014 är Mats Dagerlind ansvarig utgivare (Avpixlat, 2015b). Det förekommer tvetydiga uppgifter kring Avpixlats besöks trafik, men Aftonbladet uppger att sajten 2012 hade omkring 250 000 unika besökare per vecka (Linderborg, 2012, 14 december).

Avpixlats grafiska användargränssnitt påminner delvis om traditionella nyhetsmediers webbupplagor. Besökare möts av ett nyhetsflöde med ett urval av toppnyheter, samt en menyrad med ett antal nyhetskategorier. Avpixlats kategorisering är, i kontrast till traditionella medier, betydligt mer nischad och innefattar bland annat brott, invandring, EU, jämställdhet och religion. Sett utifrån *dagordningsteorin*, som behandlas i punkt 3.1, får vi således en relativt klar uppfattning om vilka frågor Avpixlats läsare förväntas ha åsikter om. Med undantag för krönikor och ett fåtal insändare nämns inte artikelförfattarna vid namn. Antingen saknar texterna helt undertecknad eller så signeras de med pseudonym. Ett bland flera argument för detta ställningstagande lyder:

Med ett aktivt invandrings-, islam- och mångkulturkritiskt politiskt engagemang följer social stigmatisering, hot, trakasserier och våld. [...] Avpixlat respekterar de som vågar men även de som gjort ett annat val. (Avpixlat, 2015b).

I anslutning till varje artikel finns ett kommentarsfält, där samma anonymitetsprincip är rådande. Kommentarsfälten kringgärdas av ett antal regler, varav särskilt en väcker vårt intresse:

Vi förbehåller oss rätten att begränsa antalet kommentarer från en och samma person under en och samma artikel. Det gäller i synnerhet meningsmotståndare som surfar in för att “ta debatten” med våra läsare. (Avpixlat, 2015d).

Regeln är svår att tolka annorlunda än att Avpixlat aktivt censurerar oppositionella ståndpunkter från att komma till uttryck i kommentarsfälten.

I avsnitt 4.1 diskuteras den möjliga problematiken med att tolka texter utifrån ett intentionalistiskt perspektiv. Att Avpixlat öppet redogör för sina opinionsbildningsmål kan förhoppningsvis reducera denna problematik. Bland annat ämnar sajten att:

[...] vara en nagel i ögat på PK-etablissemangets journalister och politiker [...]

samt berätta historien

[...] om det mångkulturella samhället som blev det mångkriminella samhället, hur integration förvandlades till segregation och hur det som påstods skulle vara närande för Sverige tvärtom kom att bli tärande. (Avpixlat, 2015b).

I denna studie avser vi alltså att på djupet undersöka hur den historien konstrueras och kommuniceras.

2. Tidigare forskning

Vid en första anblick kan den befintliga kunskapsbasen om opinionsbildning i alternativa medier verka aningen tunn. Det kan förklaras med att alternativa medier ofta sorteras in under paraplybegrepp såsom nya-, digitala-, eller sociala medier (Engström, et al., 2012). I syfte att bredda vårt perspektiv har vi i denna forskningsöversikt tagit fasta på befintlig forskning om opinionsbildning i nya medier generellt, kompletterat med studier med ett snävare fokus mot just alternativa medier. Sammanlagt analyserades sex litterära källor, tre vetenskapliga artiklar, en rapport, ett radioprogram samt en masteruppsats.

Digitala forum; mikroblogger; sociala nätverk; videodelningssajter; bloggar; alternativa nyhetsmedier - listan av plattformar som kan inordnas under begreppet *nya medier* är omfattande. En central diskussion i forskningen om nya mediers roll i den opinionsbildande processen har kretsat kring deras demokratiska potential. Den irländske författaren Tim O' Reilly (2005), känd för att ha myntat begreppet *Web 2.0*, var bland de första att flagga för de nya mediernas möjlighet att underblåsa kollektiv intelligens och kollektivt handlande. Ofta brukar de politiska protestaktionerna i arabvärlden 2010-2011 (ibland benämnt *den arabiska våren*), tas upp som ett exempel på hur nya medier kan underlätta mobiliseringen av människor. Exempelvis argumenterar Howard & Hussain (2013) för att den allmänna opinionen till stor del formas på internet i länder med auktoritära regimer, just för att det kan vara den enda arena där fria, ibland anonyma, diskussioner tillåts äga rum.

Men även i samhällen där fri åsiktsbildning är institutionaliserat kan nya medier spela en demokratiserande roll. Andrew Chadwick (2006) menar exempelvis att de nya medierna kan bidra till att vitalisera offentligheten genom att fler röster kan komma till tals och delta i ett demokratiskt samtal. I likhet med Chadwick poängterar Stuart Allan (2003) att nya medier möjliggör för alternativa perspektiv än de som får utrymme i de etablerade massmedierna att komma till uttryck. Liknande tankegångar återfinns i litteraturen om alternativa medier. I *Understanding Alternative Media* definierar Bailey, Cammaerts & Carpentier (2008: 8) alternativa medier som ett brett spektra av medier som i något avseende bidrar till en mer demokratisk åsiktsbildning. Mark Deuzes (2003) snävare definition sammanfaller i högre grad med det som i denna studie avses med alternativa medier. Deuze åsyftar främst internetbaserade nyhetskanaler som bedriver så kallad metajournalistik, det

vill säga kommenterar externa nyheter utifrån synvinklar som traditionella medier anses bortse ifrån. Enligt Deuze (2003) särskiljer sig alternativa medier även genom att ha en någorlunda fast uppsättning skribenter som producerar det redaktionella materialet, medan diverse interaktiva funktioner (t.ex. kommentarsfält) ger läsarna en aktiv, medskapande roll. Det som förenar ovan nämnda författares syn på alternativa medier är att dessa ställs i kontrast till *mainstream-medier*. Huvudlinjen är att nya medier kan spela en kontrahegemonisk roll (se punkt 3.3), i och med att de utmanar de traditionella nyhetsmediernas dominerande diskurser (Bailey et al., 2008).

I takt med att den digitala utvecklingen fortlöpt har dessa optimistiska strömningar emellertid kommit att ifrågasättas. Marja Åkerström (in press) beskriver till exempel hur det nya medielandskapet ser ut att ge upphov till en ökad åsikts-polarisering, snarare än att underblåsa kollektiv intelligens. I en studie av den svenska debatten om ensamkommande flyktingbarn visar hon hur digitala plattformar för opinionsbildning, däribland Avpixlat, tenderar att utgöra en grogrund för alternativa verkligheter. Åkerström (in press) menar att denna utveckling i själva verket kan spä på motsättningarna mellan olika åsiktskollektiv och därmed underminera ett deliberativt, pluralistiskt meningsutbyte (se avsnitt 3.2.2 om deliberativ demokrati).

Även i Sverige har debatten om de alternativa mediernas opinionsbildande roll intensifierats de senaste åren. I Sveriges radios program *Filosofiska rummet* (Sandberg, 2014, 1 juni) diskuteras demokratin i det digitala samhället och hur det nya medielandskapet kan ge upphov till "bubblifiering", ett nyord med sannolik inspiration från Eli Pariser (2011) bok *The Filter Bubble*. Pariser skriver att internets algoritmstyrda sökmotorer, som skraddarsyr resultat utifrån exempelvis sökhistorik, kan liknas vid ett filter som gör att användare främst exponeras för sådan information som stämmer överens med deras befintliga uppfattningar (ibid., 2011). Fenomenet berörs också i en nyligen utgiven rapport på uppdrag av Demokratiutredningen, i vilken Jesper Strömbäck (2015) beskriver framväxten av alternativa medier med distinkta politiska agendor som en viktig följd av det förändrade medielandskapet. Cass Sunstein (2007) menar att utvecklingen kan ge upphov till en "balkanisering" av offentligheten, där "[...] olika grupper lever i sina enklaver och där deras verklighetsuppfattningar och åsikter präglas av den självförstärkande och ensidiga information som förmedlas inom dessa." (Sunstein, 2007, citerad i Strömbäck, 2015: 15). Samtidigt betonar Strömbäck att det råder oenighet kring hur stark människors tendens att ta till sig bekräftande information och undvika utmanande information egentligen är, varför behovet av ytterligare forskning alltjämt är stort.

I en empirinära samhällsvetenskaplig masteruppsats jämför Halvarsson (2014) den politiska diskussionen på Avpixlat med den antirasistiska bloggen *Inte rasist men...* Utifrån samtalsdemokratisk teori undersöker hon huruvida diskussionsforum på

nätet kan främja eller undergräva demokratin. Studien visar att de båda sajterna, som kan betraktas som varandras motpoler, förenas i sin skepsis mot demokratins aktörer, vilket kan utgöra ett demokratiskt problem. Samtidigt ser hon en demokratiserande potential i sajternas intentioner att vitalisera det offentliga samtalet och främja politisk upplysning (Halvarsson, 2014). Dessa slutsatser kan liknas vid Pierre Rosanvillons (2008) resonemang om *motdemokrati* (eng. counter-democracy), som innebär att medborgare i allt större utsträckning utövar sin politiska makt i andra former än genom de institutionaliserade demokratiska processerna.

Som vi har sett finns alltså en hel del forskning om hur nya medier påverkar förutsättningarna för opinionsbildning. Samtidigt ger det föränderliga digitala medielandskapet ständigt upphov till nya fenomen, inte minst i relation till alternativa medier. Därmed föreligger ett behov av ytterligare forskning som kan fördjupa förståelsen av alternativa mediers roll i den opinionsbildande processen. Denna empirinära studie ämnar att fördjupa tidigare studier på området genom att ingående undersöka de kommunikativa strategierna bakom Avpixlats opinionsbildning. Studien ämnar också att vidga förståelsen för hur alternativa medier eventuellt kan underblåsa eller undergräva demokratin.

3. Teoretiskt ramverk

I detta avsnitt redogör vi för det teoretiska ramverk utifrån vilket det empiriska materialet har analyserats. Inledningsvis fördjupar vi den tidigare diskussionen (se punkt 1.2) om opinionsbildning genom att belysa den fria åsiktsbildningens demokratiska dimension, samt mediernas makt i denna process. Vi fortsätter med att diskutera betydelsen av tillit och socialt kapital i en välfungerande demokrati, följt av en kortare redogörelse av deliberativ demokratiteori. I efterföljande avsnitt introducerar vi det diskursanalytiska fältet, där vi även beskriver och exemplifierar den postmodernistiska idégrund som diskursteorin härrör från. Avslutningsvis presenterar vi såväl kognitionspsykologiska som samhällsstrukturella perspektiv på teoribildningen om den Andre.

3.1 Opinionsbildning

Vi lever idag i ett opinions samhäll i vilket bilderna av ett fenomen tycks vara viktigare än fenomenet i sig, hävdar medieforskarna Holmberg & Weibull (1998). Men vad är egentligen en opinion? I modern tappning åsyftar begreppet människors verklighetsföreställningar, kunskaper, värderingar och ståndpunkter (Petersson, 2014). Opinionsbildning, eller åsiktsbildning, kan i sin tur beskrivas som den process genom vilken opinioner uppstår, vidmakthålls och förändras (Petersson, 2014). Ibland görs också en distinktion mellan opinion på individnivå (jfr attityd) och på samhällsnivå (jfr allmän opinion) där en förändring på ena nivån inte nödvändigtvis leder till en förändring på den andra. Vidare betonar Petersson den *fria åsiktsbildningens* centrala betydelse för demokratin. Han menar att det just är i form av opinionsbildning och information i samband med till exempel val som yttrandefrihetens kärna kommer till uttryck (ibid., 2014). Denna ståndpunkt återspeglas även i Sveriges grundlag:

All offentlig makt i Sverige utgår från folket.
Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning
och på allmän och lika rösträtt.
(Regeringsformen, SFS 1974:152, kap. 1, 1 §)

Trots grundlagsförankringen diskuterar Petersson (2014) det problematiska med att tala om *fri* åsiktsbildning, eftersom begreppet inrymmer motstridiga värden. Å ena

sidan kan fri åsiktsbildning tolkas som *obegränsad* opinionsbildning, där friheten ligger i avsändarens rätt att yttra sig och påverka andras verklighetsuppfattningar. Även om Sverige har en långtgående yttrandefrihet, reglerad i Yttrandefrihetsgrundlagen (SFS 1991: 1469) och Tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105), är den inte helt obegränsad. Hets mot folkgrupp, hot och förtal utgör några av de yttrandeformer som inte omfattas av grundlagsskyddet. Å andra sidan kan fri åsiktsbildning förstås som *självständig* opinionsbildning, där individens makt över den egna tanken står i fokus (Petersson, 2014). Enligt Petersson ställs därför den fria åsiktsbildningens demokratiska dimension på sin spets vid förekomsten av propagandaliknande opinionsbildning som genom riktade och avsiktliga ansträngningar söker påverka människors verklighetsuppfattningar. Petersson definierar propaganda som “[...] organiserade försök att påverka människors tankar i enlighet med propagandistens syften.” (ibid., 2014: 23). Som Jesper Strömbäck (2009) påpekar är emellertid all kommunikation förknippad med påverkan, varför vi ser det som problematiskt att peka ut en form av opinionsbildning som mer ”manipulativ” än andra. Det finns till exempel likheter mellan Peterssons propagandadefinition och Falkheimer & Heides (2011: 13) definition av strategisk kommunikation som “en organisations medvetna kommunikationsinsatser för att nå sina mål”. Vi ställer oss därför frågan om strategisk kommunikation bör betraktas som potentiellt problematiskt i relation till den fria åsiktsbildningen.

Strömbäck (2009) lyfter fram opinionsbildningens politiska dimension. Efter som människors verklighetsföreställningar ligger till grund för vilka samhällsproblem och lösningar på dessa som framstår som viktiga, får opinioner reella politiska följder. Maktbegreppet blir därmed centralt i sammanhanget och Strömbäck (2009) skiljer på tre maktdimensioner:

- *Makten över beslutsfattandet*

Den institutionaliserade, politiska makten som rätt att bestämma och bestraffa.

- *Makten över dagordningen*

Makten över vilka frågor som ska diskuteras och eventuellt bli föremål för politiskt beslutsfattande.

- *Makten över tanken*

Den mest subtila maktformen, som handlar om möjligheten att påverka människors verklighetsuppfattningar.

Om makten över beslutsfattandet kan antas ligga hos politiker och andra politiska organ, är det mindre tydligt vem eller vilka som har makt över dagordningen respektive tanken. Utifrån resonemanget att kunskap är makt och att kunskap bygger på information, menar Strömbäck att de som kontrollerar informationen – det vill säga

medierna – sitter på ett särskilt inflytande vad gäller att påverka bilderna av verkligheten. Betoningen ligger på *bilderna* av verkligheten, mot premissen att denna är oändlig och att medierna därmed alltid tvingas välja ut vissa delar av verkligheten men utelämna andra (Strömbäck, 2009).

För att återknyta till studiens frågeställningar (se punkt 1.3) kan tre teorier hjälpa oss att få en förståelse för hur Avpixlat kommunicerar för att övertyga läsarna om sin verklighetsbild. Den första är *dagordningsteorin*, eller teorin om agenda-setting, myntad av McCombs & Shaw (1972) och som kan indelas i två nivåer. Den första nivån åskådliggör sambandet mellan vilka objekt (frågor) som uppmärksammas av medierna och vilka frågor medborgare anser vara viktiga för dem själva eller för samhället i stort. Teorin ger vid handen att mediernas dagordning i stor utsträckning också påverkar medborgarnas dagordning, vilket stödjer antagandet om att medier besitter en ansenlig dagordningsmakt (Strömbäck, 2009). På dagordningsteorins andra nivå fokuseras *hur* olika objekt beskrivs av medierna samt hur de uppfattas av människor. Här kan det vara på sin plats att nämna teorierna om *priming* och *framing*, vilka kan ses som förlängningar av dagordningsteorins andra nivå.

Primingteorin har använts till att förklara *varför* människor uppfattar objekt på vissa sätt och tar sin utgångspunkt i hur den mänskliga hjärnan organiserar olika noder till varandra. Här nöjer vi oss med en kortare beskrivning av detta system, eftersom det angränsande diskursanalytiska begreppet *ekvivalenskedjor* behandlas ingående i avsnitt 4.4. Utifrån primingteorin grundar sig mediernas makt i deras möjlighet att styra över vilka attribut som kopplas samman med en viss nod. Teorin föreslår att ju oftare ett visst objekt associeras med särskilda attribut, desto större sannolikhet att människor upplever frågan på ett snarlikt sätt (Strömbäck, 2009).

Teorin om framing, eller gestaltningsteorin, handlar om hur medierna ”ramar in” verkligheten och därmed påverkar människors kognitiva scheman av densamma (Strömbäck, 2009). Robert Entman (1993: 53) specificerar framingbegreppet som att “[...] välja ut vissa delar av en upplevd verklighet och göra dem mer framträdande [...]” [vår översättning]. Teorin tar sin utgångspunkt i det faktum att människor omöjligen kan basera sina åsikter enbart på egna erfarenheter, utan i stor grad måste förlita sig på mediernas nyhetsrapportering för att orientera sig i sin omvärld. De sätt på vilka medierna ramar in verkligheten får med andra ord följd för människors uppfattningar om densamma (Strömbäck, 2009). Det bör nämnas att det finns forskare (till exempel Schudson, 1995) som ställer sig frågande till hur stor mediernas makt över tanken egentligen är. Samtidigt är dagordnings-, priming- och framing-teorierna välutforskade, varför det åtminstone finns fog för att betrakta medierna som mäktiga, om än inte maktfullkomliga, aktörer i den opinionsbildande processen (Strömbäck, 2009).

3.2 Tillit och demokrati

Tillit är en oundgänglig beståndsdel i en stabil, livskraftig och fungerande demokrati. Det skriver statsvetaren Mark Warren (1999) i antologin *Democracy & Trust*. Samtidigt påpekar han att en viss grad av misstro mot samhällets makthavare är en förutsättning för demokratisk utveckling, då alla politiska system, om än i olika mån, bygger på kontroll, begränsning och fördelning av makt (jfr Rosanvallon, 2008). Warren (1999: 311) definierar tillit som:

[...] a judgment, however tacit or habitual, to accept vulnerability to the potential ill will of others by granting them discretionary power over some good.

Vi tolkar detta som att tillit kan utgöra en källa till ömsesidig vinning, men som alltid är förknippad med en viss grad av risk eftersom förtroendet kan missbrukas av motparten. I relation till vår studie är tillitsbegreppet relevant eftersom det finns ett kunskapsintresse kring huruvida tilliten kan underblåsas eller undermineras i en alternativ mediekontext.

Tilly (2005) konkretiserar Warrens resonemang genom att redogöra för ett antal domäner inom vilka tillit spelar en avgörande för ett demokratiskt systems välfungerande. För det första förutsätter medborgares medgivande att överlåta makt till politiska företrädare - den representativa demokratins kärna - hög grad av tillit. För det andra betonar Tilly vikten av att medborgare förlitar sig på att de demokratiska processerna (till exempel val eller rättsväsende) går rättvist till. Slutligen talar han om den mellanmedborgerliga tilliten. Ett villkor för att medborgare ska vara villiga att dra sitt strå till den gemensamma samhällsstacken (exempelvis genom att betala skatt) är just att det föreligger en tilltro till att andra människor är beredda att göra detsamma (Tilly, 2005).

3.2.1 *Det sociala kapitalet*

En som har fördjupat sig i den mellanmedborgerliga tillitens betydelse för demokratin är statsvetaren Robert Putnam (1996). I *Den fungerande demokratin* försöker Putnam utröna varför de demokratiska institutionerna i Italien fungerar olika väl i olika regioner. Hans slutsatser består i att en välfungerande demokrati förutsätter en stark *medborgaranda*, där människors deltagande i det civila samhället är avgörande. Putnam menar att det sociala kapitalet stärks om medborgare är aktiva i organisationslivet, vilket kan underblåsa människors samarbetsvilja. Det sociala kapitalet bygger i sin tur på ett ömsesidigt förtroende om att andra människor är beredda att bidra till gemensamma mål (jfr Tilly, 2005). Putnam har visserligen fått utstå kritik för att överskatta vikten av det sociala kapitalet genom att bortse från hur väl de olika regionernas politiska institutioner fungerar (Tarrow, 1996). Kritiken till trots bör det understrykas att Putnams idéer överlag har fått stort genomslag i den internationella

debatten om politik och demokrati (Rothstein & Kumlin, 2001).

I *Bowling Alone* följer Putnam (2000) upp sin tes om medborgarandan genom att undersöka varför det sociala kapitalet i USA ser ut att sjunka. Här gör han en distinktion mellan två former av socialt kapital: *bonding ties* respektive *bridging ties*. Bonding ties uppstår när människor socialiserar med likasinnade personer, gällande exempelvis ålder, etnicitet, religion och intressen. Bridging ties föreligger då människor umgås eller kommunicerar med personer som är annorlunda än dem själva i olika avseenden. Putnam menar att starka bonding- respektive bridging ties, kombinerade med varandra, underblåser det totala sociala kapitalet. Omvänt leder minskningen av en form av socialt kapital typiskt till en minskning av det andra. Putnam ser ett minskat socialt kapital som problematiskt för demokratin eftersom det riskerar att underminera medborgarandan. Framför allt betonar han vikten av starka bridging ties i mångpluralistiska samhällen, eftersom sådana inrymmer fler (verkliga eller upplevda) skiljelinjer än kulturellt homogena samhällen (ibid., 2000).

3.2.2 Deliberativ demokrati

Putnams resonemang om det sociala kapitalet kan också knytas till teoribildningen om *deliberativ demokrati*, starkt förknippad med den tyske sociologen Jürgen Habermas (Bobbio, 2003). Bobbio (2003) skriver att demokratisk deliberation kan stärka det sociala kapitalet och därmed underblåsa tillit, tolerans samt motverka fördomar. Den deliberativa demokratins kärna är att politiska beslut bör *föregås* av en levande diskussion mellan medborgare och politiska företrädare där ett brett spektra av argument tillåts komma till uttryck och prövas mot varandra (Premfors & Roth, 2004). Att låta medborgare ta ställning till befintliga politiska förslag där utfallet styrs av majoritetsprincipen, anses utifrån deliberativa ideal alltså vara otillräckligt för att ett beslut ska vara demokratiskt acceptabelt.

I stället är tanken att deliberativa samtal, där strävan efter konsensus är vägledande, utmynnar i mer avvägda och rättvisa politiska beslut (Premfors & Roth, 2004). Detta förutsätter emellertid att diskussionen bygger på prestigelöshet, uppriktighet och saklighet, samt att det finns en strävan efter ömsesidig förståelse hos samtalsdeltagare (Strömbäck, 2009). Den deliberativa demokratimodellen har emellertid kritiserats för vara utopisk, då det i praktiken är omöjligt att garantera likvärdiga möjligheter för olika grupper att delta i det deliberativa samtalet (Sanders, 1997). Den franske teoretikern Jean-François Lyotard (1979) menar också att strävan efter konsensus är missriktad och att demokrati i stället bör präglas av dissensus och motstridiga ståndpunkter.

3.3 Diskurs

*Det som motiverar ett diskursanalytiskt förhållningssätt i denna studie är att det kan bidra med ytterligare en dimension till vår förståelse för hur Avpixlat kommunicerar sin verklighetsbild (se punkt 1.3). Eftersom det inte finns **en** diskursanalytisk ansats har vi i linje med Winther Jørgensen & Phillips (2000) tagit fasta på idéer och begrepp från olika diskursanalytiska inriktningar som vi anser vara relevanta i förhållande till studiens mål. Nedan följer en redogörelse av ett antal grundläggande diskursteoretiska resonemang, medan specifika begrepp tas upp i metodavsnittet (se punkt 4.4).*

Den franske filosofen och idéhistorikern Michel Foucault (1926-1984) brukar omnämnas som diskursanalysens förgrundsgestalt efter att ha utvecklat stora delar av teoribildningen på fältet. En diskurs är, med utgångspunkt i Foucault, “[...] systematiska framställningar av något i tal och skrift och som genom sin repetitiva karaktär får utsagor att framstå som sanna och betydelsefulla i samhället” (Foucault, 1993, citerad i Möllerström & Stenberg, 2014: 127). Senare diskursanalytiker har kommit att vidareutveckla Foucaults idéer i delvis olika riktningar, men delar samtidigt vissa grundläggande diskursteoretiska och socialkonstruktionistiska premisser (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

En första gemensam utgångspunkt är att människors sätt att tala om företeelser inte kan ses som direkta återspeglings av en objektiv verklighet. I stället spelar våra sociala handlingar (exempelvis tal, text, interaktion) en aktiv roll i att forma verkligheten. Det kan ställas i kontrast till den kognitionspsykologiska premissen att universella, kognitiva processer ligger till grund för hur vi uppfattar vår omvärld. Mot bakgrund av det resonemanget kan vår kunskap om världen inte heller betraktas som objektiva fakta, utan som resultat av de sätt på vilka vi kategoriserar vår omvärld. Kunskap och sanning formas alltså gemensamt. En annan utgångspunkt är att bestämda sätt att strukturera verkligheten även får praktiska följder, i form av sociala handlingar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

3.3.1 Postmodernism och poststrukturalism

Diskursanalysen härrör från den poststrukturalistiska tradition som ofta förknippas med postmodernism (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). De båda ismerna representerar en grupp teoribildningar som förenas genom sin kritik av de *stora berättelser* (metanarrativer) som återfinns inom exempelvis marxismen, Upplysningen och moderniteten. I *La condition postmoderne* beskriver den franske filosofen Jean-François Lyotard (1979) det postmoderna tillståndet som “de stora berättelsernas död”. Detta tillstånd karaktäriseras av en skepsis mot metanarrativens anspråk på att förklara världen med hjälp av universell kunskap och vattentäta,

objektiva sanningar. Utifrån ett postmodernt synsätt är kunskap och sanning relativ och kontextbunden, varför ingen teori kan sägas representera allmängiltigt vetande (Lindgren, 2009).

Låt oss kontextualisera detta paradigmskifte med berättelsen om nationen, då den i flera avseenden anknyter till vår studie. Nationalismens filosofiska rötter kan spåras till den tyske upplysningstänkaren Johann Gottfried Herder (1744-1803), som hävdade att det existerar mänskliga, och av naturen givna, gemenskaper knutna till bland annat språk och härkomst (Patten, 2010). När den moderna idén om nationalstaten började förverkligas under 1800-talet i kölvattnet av en annalkande industrialisering, fick nationen inte bara en kulturell, utan också politisk dimension (Johansson Heinö, 2009). Nationalstaten förutsatte skarpa gränsdragningar för vilka som skulle inkluderas i den nationella gemenskapen och som en följd bekämpades mångfald kraftigt (Johansson Heinö, 2009). Homogeniseringsprocesserna, i kombination med inrättandet av nationella institutioner, var mekanismer som skulle få berättelsen om nationalstaten att framstå som naturlig och självklar: den nationella gemenskapen konstituerades av *ett* folk, *en* nationell identitet och *ett* språk (Johansson Heinö, 2009). Det är bland annat denna typ av förgivettagna, universella sanningar som postmodernismen vänder sig emot. Benedict Anderson (1991) menar exempelvis att nationen bör betraktas som en *föreställd*, snarare än en naturlig gemenskap. Johansson Heinö (2009) beskriver bland annat *mångkulturalismens* framväxt som en postmodernt inspirerad reaktion på nationalstatens bristande legitimitet i början av 1960-talet. Den stora berättelsen om nationen förkastades och i stället gavs utrymme för alternativa berättelser att träda fram, vilket sågs som ett progressivt och mer demokratiskt vägval (Johansson Heinö, 2009).

3.3.2 Diskursteori

Diskursanalysen är ett verktyg för att *dekonstruera* just sådana företeelser som framstår som självklara och naturliga. Målet är dock inte att därigenom blottlägga "den bakomliggande verkligheten", utan snarare att påvisa hur den sociala verkligheten är konstruerad (Möllerström & Stenberg, 2014). De poststrukturalistiska diskursteoretikerna Ernesto Laclau och Chantal Mouffe (1985) menar att människans tillträde till verkligheten alltid går genom språket, alltså genom diskurs. Medan man inom den kritisk-diskursanalytiska traditionen separerar diskursiv praktik från annan social praktik menar Laclau & Mouffe att all social interaktion är diskursivt betingad (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Deras definition av diskursbegreppet bygger på en kritik av det strukturalistiska synsättet att olika språkliga uttryck har en fast, objektivt determinerad betydelse. I stället menar Laclau & Mouffe (1985) att teckens mening är *kontingent* och får sin innebörd genom att åtskiljas från andra tecken i ett nätverk. Kontingens innebär att ett tecken visserligen kan förknippas

med en viss betydelse vid en viss tidpunkt, men att denna lika gärna hade kunnat vara annorlunda. Laclau & Mouffe definierar diskurs som en strukturering av tecken i förhållande till varandra, vars betydelser tillfälligt fixeras och därmed framstår som oföränderliga och självklara. Om så är fallet når diskursen ett tillstånd av *objektivitet*. Objektiviteten är ideologisk såtillvida att vissa betydelser blir dominanta, medan alternativa betydelser förblir dolda. Laclau & Mouffe använder begreppet *det diskursiva fältet* för att beskriva alla de möjliga betydelser som undanträngs inom ramen för en diskurs (ibid., 1985)

Diskurs är även starkt förknippat med makt, då den "tvingar" in människor i bestämda sociala handlingsmönster - som hade kunnat vara annorlunda (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Maktbegreppet i den diskursteoretiska kontexten kan förstås som "[...] de processer som skapar vår sociala omvärld och gör den meningsfull för oss." (Winther Jørgensen & Phillips, 2000: 45). Historiematerialisten Antonio Gramsci använde begreppet *hegemoni* för att beskriva hur betydelsebildande processer naturaliserar bestämda maktförhållanden och döljer människors verkliga intressen. Enligt Laclau & Mouffe kan en verklighet bortom diskurserna visserligen sägas existera. Men till skillnad från Gramsci menar de att denna verklighet är omöjlig att blottlägga, då vår förståelse av densamma alltid är diskursivt formad. I stället pågår en ständig *diskursiv kamp*, där konflikterande diskurser kämpar om att uppnå hegemoni (Laclau & Mouffe, 1985).

3.4 Den andre

Den Andre är ett begrepp som har kommit att behandlas inom en rad olika discipliner, däribland filosofin, psykologin, och samhällsvetenskapen. Enligt Gothlin (2002) kan begreppets idémässiga grund härledas till den tyske filosofen Friedrich Hegel (1770-1831). Hegel beskrev den Andre som *självkonstituerande*, vilket något förenklat innebär att en människa inte kan bli medveten om sig själv förrän hon blir medveten om den Andre, någon hon kan återspegla sig i (Lübcke, 1988). Den franska filosofen Simone de Beauvoir var bland de första att använda termen på en samhällsstrukturell nivå (Gothlin, 2002). I klassikern *Det andra könet* (fr. *Le Deuxième Sexe*) beskriver de Beauvoir en förtrycksrelation där kvinnan antar rollen som den Andre i förhållande till den överordnade mannen. Liknande förtrycksmekanismer, menar hon, kommer även till uttryck på gruppnivå, där ett kollektiv betraktar sig som det Ena och per automatik sätter det Andra som sin motpol (de Beauvoir, 1949/2002).

Inom samhällsvetenskapen har begreppet, med utgångspunkt i de Beauvoir, främst kommit att användas för att illustrera uppdelningen i "vi" och "dom". För att återknyta till idén om nationen (se punkt 3.3), menar Ytrehus (2001) att det lättare går att definiera den nationella identiteten (vi) genom att ställa den i kontrast till det avvikande (dom).

Jan Hjärpe (2004) förklarar uppdelningen i “vi” och “dom” med den kognitionspsykologiska teorin att människor upprättar kategorier för att göra världen begriplig. Utifrån det perspektivet är kategoriseringen alltså en nödvändighet för att människor ska kunna skapa ordning i en komplex tillvaro. Processen att framställa något som det Andra kallas *andrafiering*, introducerat som nyord av Institutet för språk och folkminnen (2006). I Sveriges radios program *Filosofiska rummet* beskriver islamologen Jonas Otterbeck hur andrafiering typiskt föregås av konflikt-situationer, där den Andre ses som samarbetsovillig och oförstående i förhållande till den egna gruppen (Sandberg, 2007, 12 april). Det kan jämföras med den diskurspsykologiska teorin om *in-group favouritism* kontra *out-group discrimination*, där den egna gruppen favoriseras på de Andras bekostnad (Winther Jørgensen & Phillips, 2000).

Utifrån såväl Hegel som Hjärpe (2004) är den Andre något oundgängligt för människan, varför andrafiering *per se* alltså inte behöver vara negativt. Enligt Ytrehus (2001) blir uppdelningen i “vi” och “dom” dock problematisk i den stund grupper hierarkiseras. Att beskriva de Andra som underordnade baserat på exempelvis etnicitet kännetecknar ideologier som rasism och nazism. Ett centralt begrepp i sammanhanget är *essentialisering*: att upprätthålla en berättelse om de Andra som en homogen grupp med fasta, lättbeskrivliga särdrag (Holtz & Wagner, 2009). Detta kan jämföras med Herders utgångspunkt att det finns naturliga gemenskaper med fast determinerade essenser (se punkt 3.3.1). Jonas Otterbeck menar att essentialisering utgör ett första steg i att kunna uttala sig föraktfullt om den Andre, eftersom en sådan förenkling undantränger den mångfald som präglar alla kollektiv samtidigt som det finns konkreta egenskaper att uttala sig om (Sandberg, 2007, 12 april).

4. Metod

I detta avsnitt redogör vi för studiens metodologiska angreppssätt. Inledningsvis behandlas studiens vetenskapsteoretiska utgångspunkter, följt av en redogörelse av de insamlings- och analysmetoder som legat till grund för undersökningen. Därefter går vi närmare in på tillvägagångssättet vid insamling och analys av materialet, följt av en kortare reflektion kring kvalitet inom kvalitativ forskning. Sammanlagt analyserades 20 artiklar från Avpixlat och 472 anslutande kommentarer, insamlade den 1 april 2015.

4.1 Vetenskapsteoretiska utgångspunkter

Vår undersökning präglas av flera särdrag som enligt Merriam (1993) kännetecknar en kvalitativ fallstudie. För det första tar studien sin utgångspunkt i ett *avgränsat system* (Avpixlat) med en ambition om att nå ökad kunskap om det fenomen fallet är ett exempel på (alternativa medier). För det andra vilar undersökningen på en socialkonstruktionistisk grund. Detta ontologiska synsätt innebär, i relation till det studerade fallet, att de utsagor som kommer till uttryck på Avpixlat betraktas som produkter av ett socialt samspel och inte som reflektioner av en objektiv verklighet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). För att skapa mening kring dessa utsagor har vi antagit ett hermeneutiskt perspektiv, vilket innebär att vi har sökt förstå innebörden av det empiriska materialet genom beskrivning och tolkning, snarare än genom att mäta, räkna eller fastställa kausala samband (Merriam, 1993). Ett undantag gäller analysen av läsarkommentarer, som, förutom att ha tolkats kvalitativt, också har kvantifierats utifrån fyra tolkningspositioner (se punkt 4.3). Syftet med detta har varit att få en uppfattning om hur stor andel av kommentarerna som bejakar respektive förkastar Avpixlats budskap.

Studiens empiriska material har insamlats genom textanalyser. Det som särskiljer textanalysen från intervjun och observationen - de två andra dominerande insamlingsmetoderna inom kvalitativ forskning - är att forskaren inte deltar i produktionen av själva empirin. Mot bakgrund av att Avpixlats skribenter övervägande skriver anonymt ligger det nära till hands att tro att exempelvis intervjuer hade genererat ett väsensskilt empiriskt material. En fördel med textanalysen är just att materialet har uppkommit "naturligt" och således kan antas återspegla textförfattarnas

verklighet på ett trovärdigt sätt. Till metodens svagheter hör att vi som forskare inte kan stämma av med upphovsmännen huruvida texterna har tolkats enligt deras intentioner (Merriam, 1993). Textbegreppet är i sig mångfacetterat och kan i bred bemärkelse innefatta alla former av betydelsebärande tecken, såsom bilder, ljud och saker (Lindgren, 2009). I denna studie har vi utgått från en snävare definition, där vi med text åsyftar uppbyggnaden av ord som tillsammans skapar en helhet. Abduktiva resonemang har legat till grund för att generera teoretiska begrepp, tematiker och kodningskategorier i förhållande till materialet. Det innebär att vi på förhand ställde upp preliminära analyskategorier och teman, vilka därefter kompletterades med nya begrepp i takt med att materialet analyserades (Alvesson & Sköldberg, 1994).

4.2 Retorisk analys

Aristoteles skrev att retorik är studiet av allt det som är ämnat att övertyga (Vigsø, 2010). När vi i denna studie har undersökt hur Avpixlat kommunicerar för att övertyga sina läsare om sin verklighetsbild (se punkt 1.3), har vi gjort det med utgångspunkt i retorikens tre appellformer: *logos*, *ethos* och *pathos* (Vigsø, 2010).

I denna studie har tyngdpunkten legat på Avpixlats användande av *logos*; den av formerna som genom sakargument och belägg för dessa appellerar till människans rationalitet (Boréus & Bergström, 2005). För att på ett djuplodande sätt studera detta har vi använt oss av en argumentationsanalytisk metod, vars syfte är att beskriva och rekonstruera texters argumentationslogik (Boréus & Bergström, 2005). Att syftet är deskriptivt innebär inte att analysen har stannat därvid, utan enbart att materialet har tolkats mer ingående utifrån det teoretiska ramverk som redogjorts för i avsnitt 3.

Som bekant är människor komplexa varelser som inte enbart låter sig övertygas av rationella argument, utan också av mindre gripbara värden (Vigsø, 2010). Det är här *ethos* och *pathos* kommer in i bilden. *Ethos* handlar om hur en text vinner läsarens förtroende, där avsändarens men också själva kommunikationens trovärdighet är central. *Pathos* appellerar till läsarens känslor och kan frammanas med hjälp av värdeladdade ordval, upprördhet, hat eller avsky inför en företeelse, men också genom att anspela på positiva emotioner (Vigsø, 2010).

4.2.1 Urval av artiklar

Urvalet av artiklar från Avpixlat har styrts av två principer. För det första har vi eftersträvat ett så aktuellt material som möjligt, varför tidsspannet har satts från insamlingsdatumet (31 mars 2015) och 14 dagar bakåt i tiden (17 mars 2015). För det andra har vi, i syfte att få en heltäckande bild av Avpixlats strategiska kommunikation, sökt vinnlägga oss om en mångfald gällande sajts opinionsbildande material.

Vi har därför valt ut ett ungefärligt lika stort antal krönikor, insändare, debattartiklar och nyhetsreaktioner, vilka utgör Avpixlats huvudsakliga artikelkategorier.

Urvalsmetodiken kan liknas vid ett strategiskt slumpmässigt urval, där vi, utifrån den angivna tidsramen, har valt ut de artiklar vi upplevt vara tillräckligt informationsrika och representativa för sajtens kommunikation. Till en början övervägde vi att välja ut artiklar i relation till en extraordinär händelse, exempelvis den tidigare nämnda *Decemberöverenskommelsen* (se punkt 1.1). I förhållande till studiens syfte ansåg vi det emellertid vara mer relevant att få en uppfattning om Avpixlats ”vardagliga” kommunikation, för vilket den valda urvalsmetodiken bättre lämpade sig. Det föreligger såklart en risk att urvalet kan ha fått oss att gå miste om alternativa, och för studien relevanta, infallsvinklar. Samtidigt uppnåddes informationsmättnad på ett tidigt stadium, varför vår samlade bedömning är att urvalet har genererat en tillfredsställande grad av såväl djup som bredd i det empiriska materialet.

4.3 Receptionsanalys

Genom den metodik som beskrevs i punkt 4.2 har vi eftersträvat kunskap om avsändarens, det vill säga Avpixlats, intentioner med texterna. För att återknyta till studiens frågeställningar har vi dessutom haft för avsikt att undersöka hur Avpixlats läsare skapar mening kring sajtens kommunikation, ett vetenskapsteoretiskt förhållningssätt benämnt *gadameriansk hermeneutik* efter den tyske filosofen Hans-Georg Gadamer (Åkerström, 2014). Som Åkerström (2014) påpekar kan kombinationen av sändar- och mottagarperspektiv ge ett dialektiskt svar som i sin tur genererar mer allsidig kunskap om vårt fall.

En metod för att undersöka ovan nämnda mottagarperspektiv är receptionsanalysen. Denna utmärker sig från andra publikorienterade analysmetoder genom att mottagaren betraktas som en aktör i den meningsskapande processen (Eriksson & Östman, 2010). Hädanefter används därför termen “läsare” framför “mottagare”, då det senare det leder tankarna till en transmissiv kommunikationssyn där det antas att adressaten passivt uttolkar ett budskap i linje med avsändarens intentioner (jfr Larsson, 2001). Receptionsanalysens studieobjekt har i vårt fall utgjorts av de kommentarsfält som står i anslutning till varje Avpixlat-artikel. Utgångspunkten för receptionsanalysen har varit Stuart Halls (1980) encoding/decoding-modell. Hall menar att alla budskap har en *dominant betydelse* (eng preferred meaning): den innebörd avsändaren försöker förmedla när budskapet kodas. Även om Hall menar att det ligger nära till hands att läsaren accepterar ett meddelandes dominanta betydelse, har denne alltid ett visst utrymme (eng agency) att avkoda budskapet annorlunda än vad avsändaren avser. Hall beskriver tre olika tolkningspositioner:

- *Dominant tolkning*
Läsaren accepterar budskapet i linje med avsändarens intentioner.

- *Förhandlande tolkning*
Läsaren accepterar delvis, men inte fullt ut, budskapets dominanta betydelse.
- *Oppositionell tolkning*
Läsaren motsätter sig budskapets dominanta betydelse. (ibid, 1980).

Tillvägagångssättet beskrivs närmare under punkt 4.5.

4.3.1 Urval av kommentarer

På grund av att lejonparten av artiklarna har kommenterats hundrafalt, har vi av praktiska och tidsmässiga skäl inte haft möjlighet att analysera samtliga dessa. För att få en generell och rättvisande bild av läsarnas tolkningar har mellan 20 och 30 slumpmässigt utvalda enheter ur respektive kommentarsflöde undersökts. I anslutning till citat har vi angivit respektive kommentators användarnamn, vilket vi anser vara godtagbart ur etisk synpunkt. Orsaken är att användarnamnen inte har någon anknytning till skribentens verkliga namn och därmed inkräktas inte på den personliga integriteten.

4.4 Diskursanalytiska begrepp

I detta avsnitt redogör vi för tre diskursanalytiska begrepp som har varit vägledande under arbetets gång. I analysavsnittet relateras dessa till de övergripande diskursteoretiska resonemang som redogjordes för i avsnitt 3.3.

Knutpunkter och ekvivalenskedjor

Ett sätt att kartlägga hur ett diskursivt betydelsesystem organiseras i en text är att undersöka knutpunkter och ekvivalenskedjor. Winther Jørgensen & Phillips (2000) gör en uppdelning mellan tre slags knutpunkter:

- *Nodalpunkter*
Tecken som strukturerar diskurser, exempelvis ”socialkonservatism”.
- *Mästersignifikanter*
Tecken som strukturerar identiteter, exempelvis “svensk”.
- *Myter*
Tecken som organiserar ett socialt rum, exempelvis “Sverige”.

En ekvivalenskedja visar hur sådana knutpunkter tillskrivs betydelse genom att sättas i förbindelse med andra tecken. Till exempel kan myten “Sverige” associeras till demokrati, tolerans och mångfald. Angreppsättet kan också ge en fingervisning om hur olika diskursiva enheter konstrueras i förhållande till vad de *inte* är, vilket kan jämföras med diskussionen i avsnitt 3.4 om den Andre.

Intertextualitet

Inom den kritisk-diskursanalytiska traditionen är *intertextualitet* ett centralt begrepp. Norman Fairclough menar att all diskursiv praktik i någon mån förhåller sig till tidigare betydelsebildningar för att överhuvudtaget bli meningsfull (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Genom att undersöka hur utsagor i ett sammanhang tar sig uttryck i andra kontexter går det att utröna hur diskurser reproduceras och därmed framstår som mer sanna, för att återknyta till Foucaults diskursdefinition i avsnitt 3.3.

Utestängningsmekanismer

Det av Foucault myntade begreppet *utestängningsmekanismer* har att göra med diskursiva processer som får vissa företeelser att framstå som sunda eller galna, sanna eller falska, tradition eller inte tradition och så vidare (Boréus & Bergström, 2005). Här aktualiseras diskursens maktaspekt, eftersom utestängningsmekanismerna reglerar vad som anses acceptabelt att yttra i ett visst sammanhang, vilket i sin tur undantränger vissa synsätt till förmån för andra (Möllerström & Stenberg, 2014).

4.5 Tillvägagångssätt

Bearbetningen av empirin började med att vi deduktivt konstruerade ett antal a-priori-kategorier som referenspunkter för artikelanalysen (Eksell & Thelander, 2014). Bland annat sökte vi efter problembeskrivningar, påstådda orsaker till problem, följder, lösningar, omnämnda aktörer, ordval, samt påstådda vinnare/förlorare. Processen gav en fingervisning om *vilka* teman Avpixlat kommunicerar om, samtidigt som vi därigenom kunde urskilja en relativt sammanhållen berättelse, till vilken vi återkommer i analysavsnittet (se punkt 5.1).

Då vi i nästa steg påbörjade den retoriska analysen förflyttades fokus till att undersöka *hur* Avpixlat kommunicerar kring temana. Med inspiration från Næss (1971) struktureringsmetod för argumentation började vi med att kartlägga samtliga affirmativa satser (påståenden) i respektive artikel och kategorisera dessa som antingen huvudteser, understödjande argument, motargument eller premisser. En premiss är ett påstående som länkar samman en tes och ett understödjande argument så att argumentationen faller logiskt ut (Boréus & Bergström, 2005). Ibland är dessa explicita men oftast är de underförstådda, varför vi har behövt urskilja de underliggande premisserna med hjälp av vår kontextkänedom och logiska slutledningsförmåga.

Som bekant saknar Avpixlats artiklar i regel undertecknad vilket kan medföra en avsaknad av ethos. Fokus har därför legat på att undersöka hur Avpixlat "lånar" ethos från externa källor för att ge trovärdighet åt sin argumentation. Gällande pathos har tyngdpunkten legat på att urskilja hur Avpixlat anspelar på läsarnas känslor, där

utgångspunkten har varit ett antal retoriska grepp (Boréus & Bergström, 2005):

- *Indignatio*
Hur avsändaren med olika medel väcker upprördhet inför ett missförhållande.
- *Exemplum*
Hur abstrakta företeelser konkretiseras genom specifika exempel. Det kan liknas vid greppet *metonymi* - att en del av ett fenomen tillåts representera helheten (Bergström, 2012).
- *Comparatio*
Hur avsändaren åskådliggör en konflikt eller ett motsatsförhållande genom att jämföra två företeelser med varandra.
- *Figurer*
Hur avsändaren med hjälp av till exempel värdeladdade ord och metaforer försöker stegra läsarens intresse.

Som tidigare nämnt analyserades läsarkommentarer å ena sidan kvalitativt, i syfte att utröna hur mening skapas kring artiklarnas verklighetskildringar. Å andra sidan kvantifierades kommentarerna utifrån Halls (1980) tre tolkningspositioner (se punkt 4.3). Beroende på hur kommentarer ställde sig till vad vi tolkade som artikelns dominanta betydelse, tillskrevs antingen variabelvärdet dominant, förhandlande eller oppositionell tolkning. I takt med att kommentarsfälten analyserades märkte vi att flertalet kommentarer inte direkt relaterade till artikelns huvudbudskap, men underförstått accepterade dess generella verklighetsbeskrivning. Då dessa ofta präglades av en raljerande, ibland hatisk ton gentemot olika företeelser kom vi att införa ytterligare en kategori: *cynisk tolkning*.

4.6 Reflektioner kring kvalitet

Kritik har riktats mot kvalitativa studiers förmåga att uppfylla kriterierna reliabilitet, validitet och objektivitet, som är förhärskande inom kvantitativ forskning (Bryman, 2012). Heide & Simonsson (2014) menar dock att det är problematiskt att överföra ovan nämnda kvalitetskrav på kvalitativ forskning eftersom dessa grundar sig i en positivistisk vetenskapssyn. Det ligger ju i kvalitativa fallstudiers natur att forskaren utgör det yttersta analysinstrumentet och att resultat grundas på ett förhållandevis litet urval (Merriam, 1993). Lincoln & Guba (1985) avfärdar helt de positivistiska kriterierna och föreslår fyra kvalitetskrav anpassade för kvalitativa studier: trovärdighet, överförbarhet, tillförlitlighet och bekräftelsebarhet. I denna studie har trovärdighetskriteriet eftersträvat genom att samla in ett omfattande empiriskt material och genom att bli väl förtrogna med den studerade kontexten. Överförbarhetskravet

har eftersträvats genom en noggrann fallbeskrivning (se punkt 1.4). En sådan “thick description” gör inte resultaten universellt generaliserbara, men kan generera en ökad förståelse för snarlika företeelser (Heide & Simonsson, 2014). Tillförlitlighetskravet har tillgodosetts genom att löpande låta andra studenter granska materialet, medan bekräftelsebarhetskriteriet har eftersträvats genom studiens dialektiska förhållningssätt, för vilket vi redogjorde i avsnitt 4.1 (Lincoln & Guba, 1985).

5. Analys

I detta avsnitt görs en ingående presentation av studiens empiriska material samt de resultat som framkommit. Inledningsvis redogör vi för den övergripande berättelse som Avpixlats verklighetsskildringar i kretsar kring. Därefter diskuteras förhållandet mellan Avpixlats verklighetssyn och sajtens argumentationslogik. I efterföljande avsnitt görs en textnära analys av sajtens skildring av invandring, mångkultur samt det politiska, mediala och kulturella etablissemanget. Här undersöks främst språkbruk, retorik, argumentationsteknik och diskurser, i syfte att fördjupa förståelsen av sajtens övergripande berättelse. Avslutningsvis lyfter vi blicken genom att behandla helhetsbilden kring Avpixlats strategiska kommunikation ur ett samhällsövergripande perspektiv, där resultaten ställs i relation till bland annat fri åsiktsbildning, yttrandefrihet, tillit och postmodernitet.

5.1 Den avpixlade berättelsen

Hans-Georg Gadamer, som vi bekantade oss med i avsnitt 4.3, myntade begreppet *den hermeneutiska cirkeln*; en metod för att på ett allsidigt sätt kunna beskriva ett fenomen. Gadamer (1989) beskriver hur delarna av en företeelse kan förstås i ett nytt ljus först när de relateras till helheten, och vice versa. Med utgångspunkt i Avpixlats självbeskrivning och studiens empiriska material har vi kunnat urskilja en sammanhängande berättelse som, rekonstruerad av oss, kan sammanfattas i tre affirmativa påståenden:

- **Tes 1**
Invandring och mångkultur är skadligt för det svenska samhället.
- **Tes 2**
Etablissemanget verkar i maskopi med varandra för att förneka eller tysta ned sanningen (d.v.s. Tes 1) för det svenska folket.
- **Tes 3**
Den Sverigevänliga rörelsen är den enda samhällskraften som blottlägger sanningen om invandringen och om etablissemangets hyckleri.

I linje med Gadamer kan vi, genom att känna till Avpixlats övergripande berättelse, få en större förståelse för enskilda utsagor i empirin. Omvänt kan vi således se den större berättelsen i ett nytt ljus när den byggs ut med enskilda utsagor i det studerade materialet. Innan vi går vidare vill vi förtydliga två begrepp. Enligt vår tolkning använder Avpixlat den *Sverigevänliga rörelsen* som ett samlingsnamn för de aktörer (både politiker och enskilda medborgare) som ställer sig bakom Tes 1, att invandring och mångkultur är skadligt för det svenska samhället. Med *etablissemang* syftar Avpixlat dels på det politiska etablissemang, i form av de sju riksdagspartierna, SD undantagna. Dels syftar begreppet på det mediala och kulturella etablissemang, bestående av traditionella massmedier, journalister, författare och andra kulturpersonligheter.

5.2 Verkligheten med stort V

Genom att känna till Avpixlats ontologiska utgångspunkter kan vi få en större förståelse för vilka premisser som ligger till grund för sajtens argumentationslogik (Åkerström, 2014). En genomgående observation har varit att Avpixlat argumenterar utifrån en *positivistisk* ontologi: att det existerar *en* verklighet oberoende av människors tolkningar (Åkerström, 2014). Denna syn återspeglas redan i Avpixlats slogan "Den oretuscherade bilden", som insinuerar att det finns en retuscherad verklighet som följaktligen går att avmaskera. Verklighetssynen kommer än tydligare till uttryck i en artikel som kommenterar en invandringskritisk valkampanj från de danska Socialdemokraterna:

En affischkampanj som den de danska socialdemokraterna nu genomför vore fullständigt otänkbar i Sverige trots att den är djupt förankrad i verkligheten [...]. Återigen visar vårt södra grannland att de står för klarsyn och verklighetsförankring medan Sverige står för blundande och förnekande. (Avpixlat, 2015, 21 mars).

I citatet ges uttryck för ett ethosstärkande argument för tesen att invandring är ett betydande samhällsproblem. Genom att hänvisa till att ett etablerat danskt parti har en snarlik syn på invandring som Avpixlat, tar sajten fasta på dess trovärdighet för att underbygga sannheten i Tes 1. Samtidigt ges kraft åt Tes 2 - att det svenska politiska etablissemang försöker att nedtysta denna sanning. Vi ser också ett exempel på det Foucault kallar *utestängningsmekanismer* (se punkt 4.4), där Avpixlat, genom att beskriva svenska politiker som verklighetsfrånvända i förhållande till danskarna, ställer "galenskap" mot "förnuft". Det är naturligtvis svårt för oss att veta huruvida upphovsmännen bakom Avpixlat innerst inne anser att det finns *en* verklighet eller om det är en medveten kommunikativ strategi. Oavsett underlättar den positivistiska verklighetssynen skildrandet av företeelser som otvetydiga, med följderna att alternativa perspektiv på den danska valkampanjen utestängs. Ett annat

sätt att se på exakt samma företeelse (kampanjen) hade varit att betrakta den som diskursivt betingad. Med andra ord: den danska politiska diskursen ser ut att vara *annorlunda*, därmed inte sagt mer sann, än den svenska. Vår analys av Avpixlats artiklar har emellertid visat att dylika resonemang, det vill säga att verkligheten kan vara relativ, är i det närmaste obefintliga.

Följdfrågan är huruvida Avpixlats läsare delar sajtens ontologiska utgångspunkter. Att döma av de analyserade kommentarsfälten är vårt svar är att samma positivistiska verklighetssyn är förhärskande också bland sajtens läsare. Detta framgår bland annat i artikeln *Ratad gammelmédia räddas med nya presstödsregler*, där användaren "Galenskap" kommenterar att:

De kan sponsra media hur mycket de vill, i längden vinner sanningen.

Medan en annan användare uttrycker sig mer målande:

Som vanligt när det gäller PK-eliten, så försöker man rita om verkligheten istället för kartan, om dessa inte stämmer överens. (Lasse, 2015, 19 mars).

Det kan redan nu vara på sin plats att redogöra för resultaten av receptionsanalysen (se punkt 4.3), genom vilken vi avsåg att undersöka hur läsarna skapar mening kring Avpixlats strategiska kommunikation. Av sammanlagt 472 analyserade kommentarer uttryckte 48 % cyniska, 45 % dominanta, 4 % oppositionella och 3 % förhandlande tolkningar. Kontentan är med andra ord att läsarna i mycket hög utsträckning ställer sig bakom Avpixlats verklighetsskildringar och att motstridiga perspektiv är marginella företeelser. Detta är viktigt att ha i åtanke inför de kommande avsnitten, där vi dekonstruerar Avpixlats argumentationslogik och de premisser denna grundar sig på.

5.3 Den mångkulturella dystopin

Den som för första gången besöker Avpixlat behöver inte läsa länge för att inse att invandring är ett centralt tema för sajtens opinionsbildning. I detta avsnitt fördjupar vi oss i hur Avpixlat övertygar sina läsare om Tes 1: att invandring och mångkultur förstör Sverige. Till att börja med kan vi konstatera att invandringens konsekvenser ofta beskrivs i dystopiska ordalag, till exempel att en stor systemkollaps är förestående eller att "Sverige seglar mot isberget i en faslig fart" (Avpixlat, 2015, 17 mars). Problematiken anses vara ekonomisk å ena sidan, kulturell å den andra.

5.3.1 Invandringens ekonomiska konsekvenser

Den oproportionerligt stora invandringen till Sverige har inneburit att orimligt mycket skattemedel går till invandringsrelaterade kostnader, vilket också förklarar varför andra delar i samhällsmaskineriet, såsom skola, äldreomsorg och välfärd,

går på knäna ekonomiskt. Så skulle vi kunna sammanfatta Avpixlats skildringar av invandringens ekonomiska konsekvenser, vilket nedanstående citat exemplifierar:

Till följd av Sveriges ansvarlösa massinvandringspolitik saknar Migrationsverket bara i år ytterligare 15.000 asylplatser. Med frikostiga ekonomiska avtal där de svenska skattebetalarna står för notan, dammsuger verket nu Sverige efter entreprenörer och verksamheter som kan omvandlas till asylboenden. (Avpixlat, 2015, 23 mars:a).

I citatet ovan utgör "svensk invandringspolitik" en *nodalpunkt*, vilken kopplas samman med det negativt laddade attributet "ansvarslös". I linje med teorin om priming (se punkt 3.1.) bildar Avpixlat därmed en ekvivalenskedja där sajten försöker styra läsarnas tolkningar av den aktuella invandringspolitiken som något negativt. Utifrån ett diskursteoretiskt perspektiv är detta emellertid ingen neutral skildring. Som exempel kan vi ta Miljöpartiet (u.å.), som i stället talar i termer av en "human flyktingpolitik". Att exakt samma företeelse tillskrivs väsentligt skilda meningar vittnar om det Laclau & Mouffe (1985) kallar en *diskursiv kamp*, där konflikterande diskurser kämpar om att nå objektivitet (se punkt 3.3). Genom det som kan uppfattas som ett obetydligt ordval utövar Avpixlat alltså makt när invandringens beskrivs som "ansvarslös", eftersom det påbjuder vissa tolkningsmöjligheter men undantränger andra. Uttrycket "ansvarslös massinvandring", som är ett återkommande avpixlat mantra, har också en intertextuell dimension. Vi känner framför allt igen det från Sverigedemokraterna, som frekvent benyttjar begreppet i exempelvis policydokument och politiska debatter (Sverigedemokraterna, 2014, 3 december; Mzinstructor, 2013, 30 maj). Genom att talet repeteras och tar sig uttryck i spridda kontexter ökar också sannolikheten att det framstår som mer sant, för att återknyta till Foucault (se punkt 3.3).

I skildringen av invandringens ekonomiska konsekvenser är den pathosstärkande retoriska tekniken *comparatio* vanlig (se punkt 4.5). Som vi såg i ovanstående citat använder Avpixlat greppet för att ställa en grupp (svenska skattebetalare) mot en annan (de asylsökande) och därigenom illustrera en intressekonflikt. Det leder till att läsaren interPELLERAS i egenskap av skattebetalare, men också som en förlorare - åtminstone mot premissen att invandringspolitiken är ansvarslös. Samtidigt måste vi komma ihåg att omfördelningen av skattemedel till förmån för resurssvaga personer i samhället är en av hörnstenarna i en välfärdsstat som Sverige (Sainsbury, 1991). Frågan är varför detta anses vara ansvarslöst när skattemedlen kommer invandrare till gagn. Förklaringen ligger sannolikt i Avpixlats övertygelse om att majoriteten av de asylsökande som kommer till Sverige inte är riktiga flyktingar, utan sociala turister. Till exempel kommenterar en läsare:

Skulle de börja med tältläger och bara mat för dagen för dessa s.k. lyckoflyktingar, så ska ni se att flyktingströmmen hit tvärstannar. (Leonen, 2015, 23 mars).

Förutom hemmasnickrade begrepp som “lyckoflyktingar”, “kulturberikare” och “invällare” är det inte ovanligt att Avpixlat med en sarkastisk underton sätter ordet *flykting* inom citationstecken. Den outtalade premissen bakom denna begreppsflora är rimligtvis att invandrare anses vara ohederliga människor som utger sig för att vara i skyddsbehov för att kunna sko sig på de svenska skattebetalarnas bekostnad. Genom att acceptera den premissen ligger det kanske också nära till hands att betrakta den aktuella invandringspolitiken som ansvarslös, samtidigt som (det implicita) motargumentet att svensk invandringspolitik skulle ha humana bevelsgrunder därmed “motbevisas”.

Innan vi går vidare till nästa avsnitt vill vi ge ett exempel på hur Avpixlat övertygar med hjälp av ethos. Som bekant underskrivs merparten av Avpixlats artiklar anonymt, vilket rimligtvis resulterar i en avsaknad av ethos (se punkt 4.5). Avpixlat kompenserar emellertid för detta genom att “låna” trovärdighet från ett (selektivt) urval av externa källor som i anslutning till en viss fråga bekräftar sajtens ståndpunkter:

Det stora problemet med Sveriges migrationsdomstolar är inte att det fattas för många avslagsbeslut på asylansökningar [...] utan tvärtom [...] att asyl beviljas för personer som ljugit och bedragit handläggare på migrationsverket. [...] Den som till äventyrs inte tar vårt ord för att det förhåller sig så kan exempelvis [...] läsa boken “Inte svart eller vitt” av Merit Wager. (Avpixlat, 2015, 30 mars)

I citatet hänvisar Avpixlat till debattören Merit Wager, prisad för sin aktivism för flyktingars rättigheter och med ett förflutet som *Medborgarnas flyktingombudsman* (Sveriges radio, 2002, 30 september). Idag driver hon en blogg i vilken hon riktar skarp kritik mot Sveriges migrationslagstiftning för att vara slapphänt och bana väg för ogrundade asylbeslut (Wager, 2008, 25 april). Att en före detta flyktingombudsman nu ifrågasätter Sveriges migrationspolitik är ett starkt ethosargument som ger tyngd åt Avpixlats tes att invandringen är ansvarslös, men också åt Tes 2, att etablissemangen undangömmar sanningen om invandringens konsekvenser.

5.3.2 Invandringens kulturella konsekvenser

Den andra delen i Avpixlats argumentation för Tes 1 har att göra med invandringens kulturella konsekvenser. I denna berättelse har vi kunnat urskilja två huvudlinjer:

- Ett välfungerande mångkulturellt samhälle är en utopi.
- Hög invandring från muslimska länder utgör ett hot mot demokratin.

Vi inleder med att fördjupa Avpixlats skildring av islam och muslimer, följt av en närmare redogörelse för sajtens syn på mångkultur och mångkulturalism. Avslutningsvis rekonstruerar och sammanfattar vi den argumentationslogik som ligger till grund för Avpixlats tes om att invandring och mångkultur är skadlig för Sverige.

I en artikel går Avpixlat till försvar för sverigedemokratiska företrädare som hängts ut av kvällstidningen Expressen efter att ha uttalat sig starkt nedlåtande om islam i sajtens kommentarsfält:

I stället för att skriva “äcklig sekt” kan man problematisera de demokratifientliga, totalitära, vålds- och terrorbejakande, antisemitiska, kristofoba, kvinnoförtryckande, homofoba osv strömningar som är utbredda inom islam. (Avpixlat, 2015, 30 mars).

Vi minns teorin om *framing* (se punkt 3.1) som handlar om att välja ut delar av en upplevd verklighet och göra dem mer framträdande. När Avpixlat väljer ut ett antal pejorativa attribut och förknippar dessa med nodalpunkten *islam* beskriver sajten inte bara en objektiv verklighet “där ute”, utan bidrar aktivt till att *konstruera* verkligheten. Genom att ställa kulturen [x] i centrum som den oberoende variabel som betingar demokratifientlighet, våld och kvinnoförtryck [y], strukturerar Avpixlat verkligheten på ett sätt som påbjuder en viss orsakslogik, medan andra utesluts. Ovan nämnda attribut kan rimligtvis betingas av en rad variabler som inte är anknutna till vare sig kultur eller religion, exempelvis personlighet, klass eller kön. Dessa tänkbara variabler åsidosätts emellertid, som en följd av att islam *essentialiseras* som något statiskt och med tydliga karakteristika (se punkt 3.4).

De negativa attribut som Avpixlat kopplar ihop med islam måste dock förstås i sitt sammanhang. Under 2000-talet har vi sett en framryckning av ett antal våldsbejakande, extremistiska rörelser (t.ex. al-Qa’ida och Islamiska staten) som, i islams namn, uträttat flera uppmärksammade terrorhandlingar (Holbrook, 2015). Till och med i Sverige finns tendenser till ökad islamistisk radikaliserings bland ungdomar, vilket behandlas ingående i en rapport från Säkerhetspolisen (2010). Hedersrelaterat våld förekommer, vilket i Sverige bland annat aktualiserades i samband med mordet på Fadime Şahindal 2002 (Birath, 2012, 20 januari). Här aktualiseras kulturrelativismens dilemma, nämligen hur man ska förhålla sig till kritik av företeelser som anses strida mot grundläggande personliga eller samhälleliga värderingar (Stier, 2009). Som vi skrev tidigare i detta avsnitt är det problematiskt att sammanlänka ovanstående händelser med varandra som om de vore islamska kulturyttringar. Samtidigt är det svårt att förneka existensen av islamistisk fundamentalism och att den ökande radikaliserings bland svenska ungdomar utgör ett betydande samhällsproblem. Det centrala, enligt vår mening, blir därför att kunna hantera balansgången mellan att kritisera dylika företeelser utan att för den sakens skull låta dem representera hela den muslimska befolkningen. Låt oss titta närmare på hur Avpixlat hanterar denna balansgång.

Ett villkor för att kunna beskriva islam som ett betydande samhällsproblem är att påvisa att de negativa attributen inte utgör marginella företeelser. Avpixlat presenterar visserligen inga konkreta belegg för påståendet, men i citatet ovan

explicitgörs att de antidemokratiska strömningarna “[...] är utbredda inom islam.”. Det kan betraktas som ett argument mot påståendet att det i själva verket handlar om marginella företeelser som inte är representativa för muslimsk kultur. I skildringen av islam används, ur retorisk synvinkel, greppet *exemplum* (se punkt 4.5), varigenom ett konkret exempel används som belägg för en tes:

[när] invandrargängen i Sverige, som nu på onsdagskvällen i Göteborg, skjuter vilt omkring sig som en direkt följd av en havererad invandrings- och integrationspolitik [...]
(Avpixlat, 2015, 21 mars).

Passagen kommer från en artikel som kommenterar terrorattentatet i Köpenhamn i februari 2015, där gärningsmannen av allt att döma var en radikaliserad muslimsk man (Berger, 2015, 19 februari). Indirekt dras alltså en parallell mellan två helt skilda företeelser, varigenom det godtyckligt insinueras att gärningsmännen bakom skjutningen i Göteborg också måste ha varit muslimer. I artikeln nämns alltså inte uttryckligen att gärningsmännen är muslimer, men för den läsare som är förtrogen med Avpixlats övergripande berättelse (se punkt 5.1) är detta underförstått. Vi kan återknyta till avsnitt 1.1, där Avpixlat säger sig blottlägga sanningen om invandrares kriminalitet, den som massmedierna döljer. Genom att konsekvent dra paralleller som i exemplet ovan finns en risk att myten om att muslimer orsakar samhällsproblem utmynnar i en omvänd orsakslogik där problem per automatik förknippas med muslimer. Den enskilda artikeln utgör således bara ett i raden av “bevis” för den övergripande berättelsen, det vill säga att invandring och mångkultur är skadligt för Sverige. Utifrån den diskursteoretiska premissen att vårt sätt att tala om företeelser får sociala konsekvenser, riskerar rimligtvis Avpixlats skildringar av islam att leda till att fördomar om muslimer framstår som legitima.

Det råder stark intertextualitet i den diskurs om islam som vi redogjort för ovan. På en snarlik alternativ mediasajt, *Klartexten*, med liknande sanningsanspråk som Avpixlat, skrivs att:

Av terrordåd i USA och Europa så ligger muslimsk terror bakom 91 % av dödsfallen. [...] Den terror vi bör frukta mest är alltså självklart den muslimska.
(Klartexten, 2011, 20 april)

På en mer övergripande nivå florerar det åtskilliga konspirationsteorier om islam. Begreppet *Eurabia*, myntat i boken med samma namn av den egyptiskfödda författarinnan Bat Ye’or (2005), syftar till en konspiration om att muslimer genom invandring och barnafödande försöker överta Europa - med politikernas goda minne. Teorin var ett framträdande tema i det manifest Anders Behring Breivik publicerade i samband med terrordåden i Norge 2011 (Fekete, 2012). Det angränsande begreppet ”islamisering” har också använts flitigt av politiska företrädare runtom i Europa,

däribland holländska Frihetspartiets ledare Geert Wilders och norska Fremskrittspartiets Siv Jensen (van Zoonen, Vis & Mihelj, 2010; Dagbladet, 2009, 21 februari). Sammanfattningsvis tyder detta på att talet om islam inte kan ses som en isolerad, avpixlad företeelse, utan som en del av en diskurs med spridning ända upp på politisk nivå. Vilken diskurs är det då tal om? En uppenbart rasistisk sådan, hävdar kritiker (Vergara, 2014, 18 mars). Detta är dock en uppfattning som bestämt förnekas av Avpixlat:

En majoritet av svenskarna har – utan att för den skull vara rasister – inte mycket till övers för vare sig muslimsk [...] kultur och de uttryck dessa tar sig i vårt land, vare sig det handlar om jihadresenärer eller [...] heltäckande slöjor [...]. (Avpixlat, 2015, 30 mars)

Varför är det, enligt Avpixlat, inte rasistiskt att ringakta muslimsk kultur? Förklaringen ligger rimligtvis i att sajten utgår från en definition av rasism i stil med:

[...] uppdelningen av människor i ett rassystem där vissa raser biologiskt är underställda andra. (rasismdefinition hämtad från Diskrimineringsombudsmannen, 2015).

Trots att definitionen inte är explicit fungerar den som ett motargument gentemot de som påstår att Avpixlat sprider rasism. Samtidigt är det ett uttryck för definitions-makt, i och med att sajten sätter upp ramar för vad som är rasistiskt och, genom att inte åberopa rasbegreppet, ser till att hålla sig utanför dessa. Vi hävdar emellertid att citatet upprätthåller en *xenorasistisk* diskurs (Sivanandan, 2001). Xenorasism syftar till en diskursiv förskjutning där kultur - och inte längre etnicitet - står i fokus för problembeskrivningar (ibid., 2001). En dylik retorik kan exempelvis urskiljas när den tidigare nämnde Geert Wilders säger att:

I have a problem with Islamic tradition, culture, ideology. Not with Muslim people.
(Traynor, 2008, 17 februari).

Islam konstrueras som "det Andra" (se punkt 3.4), genom att ställas i motsatsförhållande till demokrati - "det Ena" (Ytrehus, 2001). Med den utgångspunkten kan Avpixlat skildra islam i ett negativt ljus under förevändning av att vara legitim religionskritik. Vad kritiker skulle kalla för rasism avfärdas med att sajten i själva verket står upp för demokratiska värderingar genom att stå upp mot islam. Här ser vi återigen det Laclau & Mouffe beskriver som diskursernas kamp (se punkt 3.3), där olika aktörer tillskriver samma tecken olika innebörd och därigenom försöker tillsluta tolkningsutrymmet kring rasismbegreppet.

Vår analys av kommentarsfälten tyder på att Avpixlats sätt att beskriva islam inte ger upphov till någon särskilt nyanserad religionskritik. Andelen cyniska kommentarer (52 %) visar snarare hur läsare tycks uppfatta den känsloladdade retoriken som en legitimering för att uttrycka sig svepande, starkt nedlåtande och emellanåt hatiskt om såväl islam som enskilda muslimer. I en artikel som behandlar den

svenska bostadsbristen kommenterar en läsare att:

Kaplan är en vidrig muslim! Som stödjer IS [Islamiska staten, vår anmärkning]...ut me skiten!! (Clas, 2015, 19 mars).

I stället för att rikta kritik mot vad som upplevs vara en bristfällig miljöpartistisk politik, ställs bostadsministern Mehmet Kaplans muslimska bakgrund i centrum. Det styrker vårt tidigare resonemang om den omvända orsakslogiken där samhällsproblem per automatik börjar förknippas med muslimer, som en tänkbar följd av den diskurs Avpixlat upprätthåller. Också uppfattningen att islam utgör ett demokratiskt hot är förhärskande bland sajtens läsare:

[...] det är när inblandning av just muslimska kulturer som mångkulturen blir problematisk. Nämn ett mönsterland där muslimer och andra religiösa [sic.] eller etniska grupper lever i harmoni med varandra. (Hasseklas, 2015, 23 mars)

Kommentaren avspeglar inte bara Avpixlats syn på islam, men även på mångkultur. Som vi nämnde i inledningen av detta avsnitt betraktas det mångkulturella samhället som ett dödsdömt projekt. Detta påstående underbyggs bland annat med argument som att:

[...] all forskning visar att etniskt homogena nationalstater har varit överlägsna när det gäller att skapa välstånd och rikedom [...]

och förklaras med att

[...] tilliten medborgare emellan (som är svag i mångkulturer) är en förutsättning för den moderna välfärdsstaten. (Avpixlat, 2015, 23 mars:b).

I artikeln refereras inte ”all forskning” närmare, men det är riktigt att det finns forskare (se till exempel Rustow, 1993) som hävdar att folkstyre också förutsätter någon grad av *kollektiv identifikation* – däremot inte etnisk homogenitet. Som vi såg i avsnitt 3.2.1 menar också Robert Putnam (2000) att den mellanmedborgerliga tilliten *kan* undermineras i mångpluralistiska samhällen, men att det inte nödvändigtvis behöver vara så.

Det vi upplever som paradoxalt är att Avpixlat använder risken för minskad tillit som argument för att mångkultur undergräver demokratin. Samtidigt bygger sajten själv stora delar av sin argumentation på att sprida misstro. Avpixlat hävdar visserligen att de bara beskriver verkligheten såsom den i själva verket är beskaffad. Men utifrån ett diskursteoretiskt perspektiv bidrar Avpixlat snarare till att konstituera den verklighet de säger sig vilja förklara, genom det sätt på vilket mångkultur och islam skildras. I praktiken kan sajten alltså underminera den tillit den säger sig värna om. Vi diskuterar detta närmare i avsnitt 5.6.

Om vi skulle rekonstruera argumentationskedjan kring Tes 1 skulle den kunna se ut på följande vis:

Tes: Invandring och mångkultur är skadligt för det svenska samhället

- **Argument 1:** Invandring bär med sig orimligt stora kostnader för de svenska skattebetalarna.
 - *Stödargument:* En stor del av invandrarna är inga riktiga flyktingar, utan sociala turister.
 - *Premiss:* De flesta invandrare är ohederliga.
- **Argument 2:** Mångkultur är ett hot mot demokratin
 - *Stödargument 1:* Den mellanmedborgerliga tilliten undergrävs i mångkulturella samhällen.
 - *Premiss:* Tillit är centralt i upprätthållandet av demokrati.
 - *Stödargument 2:* Muslimska kultur går stick i stäv med demokratiska principer.
 - *Premiss:* De antidemokratiska strömningarna är utbredda inom islam.
 - **Contra-argument:** Det finns dom som menar att Avpixlat sprider rasism.
 - *Motargument:* Det som skrivs är själva verket legitim religionskritik, som syftar till att försvara demokratiska principer.

Ovanstående argumentationskedjor faller logiskt ut om de bakomliggande premisserna accepteras. Tvärtom uppstår ett logiskt "glapp" mellan tes och argument om premisserna förkastas. I kommentarsfälten är sådana motbilder mycket sällsynna, men det finns undantag. Exempelvis bestrider en kommentator påståendet att etniskt homogena samhällen skulle vara överlägsna när det gäller att skapa välstånd:

I så fall har forskarna glömt bort att de mest framstående länderna ekonomiskt INTE är etniskt homogena utan tvärtom mångkulturella. (Lennart1523, 2015, 23 mars).

I reaktionerna på kommentaren anklagas avsändaren för att ha en förvriden verklighetssyn och att grunda sitt motargument på "politiskt korrekta" källor. Den samlade bilden är att Avpixlats läsare i hög grad accepterar de grundläggande premisser som sajtens argumentation bygger på. Vår slutsats är att avsaknaden av kontrasterande perspektiv leder till ett slags tunnelseende, där läsarna tolkar Avpixlats ensidiga verklighetsskildringar som om de vore absoluta sanningar.

5.4 Maktkartellen

Hittills har vi redogjort för Avpixlats skildring av invandring och mångkultur, som anses utgöra de mest elementära samhällsproblemen i Sverige. I detta avsnitt förflyttas fokus till de andra två teserna i Avpixlats övergripande berättelse, med andra ord Tes 2 och Tes 3 (se punkt 5.1).

5.4.1 Berättelsen om "sjuklövern"

Till att börja med kan vi konstatera att det förekommer en unik begreppsflora på Avpixlat när det kommer till att beskriva det politiska etablissemanget. *Sjupartiet*; *sjuklövern*; *allianspartiet*; och *maktkartellen* är bara några i raden av epitet som används som samlingsnamn för de sju riksdagspartierna, SD undantagna. Användandet av dylika metaforer är ett klassiskt retoriskt grepp för att stärka pathos, alltså för att frammana en ökad känsloladdning hos läsarna (Boréus & Bergström, 2005). Terminologin ger också uttryck för en form av essentialisering (se punkt 3.4), då sju riksdagspartier med vitt skilda agendor och ideologier buntas ihop som om de vore en och samma enhet. I samma andetag möjliggör metaforerna för en dikotomisering av det svenska politiska landskapet; en skildring av det endast finns två alternativ för väljarna att ta ställning till. Å ena sidan är det "sjuklövern", sju riksdagspartier som har sammanslutit sig för att isolera SD som enda syfte. Å andra sidan är det Sverigedemokraterna - det enda verkliga oppositionspartiet.

Dikotomiseringen är också ett exempel på det retoriska greppet *comparatio*, som bland annat syftar till att synliggöra en konflikt, i detta fall mellan "Vi" (den Sverigevänliga rörelsen) och "Dom" (det politiska etablissemanget). Konflikten grundar sig naturligtvis i partiernas syn på invandringsfrågan, där "sjuklövern", åtminstone fram till riksdagsvalet 2014, har uppvisat en enad front mot SD. Förutom själva sakfrågan, har vår analys visat att det också föreligger en konflikt om verkligheten. Ett återkommande avpixlat tema är nämligen att det politiska etablissemanget hårddriver en tes om att invandring och mångkultur är odelat positivt. Avpixlat hävdar att detta önsketänkande leder till att politiker, i stället för att beskriva verkligheten "objektivt", omtalar invandringen i odelat positiva ordalag medan dess konsekvenser till varje pris ska undanhållas det svenska folket:

Inte med ett ord vidgår de svenska socialdemokraterna att det grova väpnade våldet har något med ett systemfel i invandringspolitiken att göra. Tvärtom gör man allt för att förtiga detta och anklaga dem som nämner elefanten i rummet för att vara nyfascister och rasister. (Avpixlat, 2015, 21 mars).

Låt oss minnas att Avpixlats grundantagande är att sajten uttrycker "sanningen" om invandringens konsekvenser och därigenom står upp för demokratiska principer. Mot den premissen framstår Socialdemokraterna som antidemokrater, i och med att

de vägrar att konfronteras med denna "sanning". Resonemanget fördjupas i nedanstående läsarkommentar:

Regeringens agerande får mig att tänka på och hur hemliga polisen Stasi agerade i forna Östtyskland. Samma saker sker nu i Sverige 2015. [...] Jag menar på allvar att Sverige inte längre är ett fullt ut demokratiskt land. Den som öppet säger att han/hon inte gillar det PK-medier skriver/förmedlar riskerar idag bli utsatt för straff [...]

(Carl Crona, 2015, 19 mars,).

Liknelsen mellan den svenska regeringen och det forna Östtyskland, en stat som kännetecknades av att förfölja politiska dissidenter, är inte ovanlig på Avpixlat. "Demokraturl" och "skendemokrati" är ytterligare två återkommande metaforer för hur Sverige i själva verket har kommit att bli ett odemokratiskt land. Denna pathosstärkande retorik präglas av *indignatio*, det vill säga hur avsändaren väcker läsarens upprördhet inför ett missförhållande eller orätt (Boréus & Bergström, 2005). Samtidigt är det exempel på en utestängningsmekanism (se punkt 4.4), eftersom politikernas verklighetssyn framställs som galen i förhållande till Avpixlats. Ett alternativt perspektiv, som emellertid undanträngs i den avpixlade diskursen, är att verkligheten inte behöver vara svartvit. Vi har kunnat urskilja två övergripande förklaringar till politikernas sanningsförnekande, vilka fördjupas i återstoden av detta avsnitt: mångkulturalism och undfallenhet.

Den första förklaringen till det politiska etablissemangets verklighetsfrånvända världssyn är att "sjuklövern" har blivit förblindad av mångkulturalismen (se punkt 3.3), den postmodernt inspirerade idébildning som enligt Avpixlat har bidragit till att förstöra Sverige:

Religiositet, mångkulturen är Sveriges nya statsreligion (innan islam tar över) och får inte ifrågasättas. Gör man det blir man genast anklagad för blasfemi och hotas med exkommunikation (bannlysning) av översteprästrerna (politikerna) och dess klerikala paragrafryttare (journalisterna). (Avpixlat, 2015, 23 mars:b)

Låt oss sätta ovanstående citat i ett sammanhang. Det brukar sägas att Sverige officiellt blev mångkulturellt 1975 i samband med regeringens proposition (1975: 26) i vilken det bland annat deklarerar att:

Invandrarna och minoriteterna bör ges möjlighet att välja i vilken mån de vill gå upp i en svensk kulturell identitet eller bibehålla och utveckla den ursprungliga identiteten (Prop. 1975: 25).

Den tidigare linjen att invandrare skulle *assimileras* in i den svenska kulturen ersattes alltså med en valfrihetslinje, med utgångspunkten att flera kulturella minoriteter kan samexistera utan att behöva samlas kring en majoritetsnorm (Johansson Heinö, 2009). Avpixlat argumenterar för att denna mångkulturalistiska policy, som bland

annat syftar till att olika kulturella grupper ska behandlas mer likvärdigt, i praktiken har lett till att svenskar diskrimineras. Som vi har sett vid tidigare tillfällen “bevisar” Avpixlat även denna myt genom en retorik som går ut på att låta en del av verkligheten representera helheten, även kallat *metonymi* (se punkt 4.5). Nedanstående citat kommer från en artikel som kommenterar ett förslag från Boverket om att underlätta för nyanlända flyktingar att etablera sig på bostadsmarknaden:

[...] nybyggda bostäder ska öronmärkas för nyanlända invandrare [...] även om det i bostadskön finns svenskar som köat i många år eller kanske rentav decennier för en lägenhet. (Avpixlat, 2015, 19 mars)

Som en tänkbar följd av att dylika “bevis” ständigt läggs fram har det uppstått ett slags mytbildning om att svenskars rättigheter inskränks på grund av det politiska etablissemangets syn på invandrare som offer:

I detta land där demokrati och jämställdhet ska råda, gäller inte att ta seden dit man kommer, utan tvärtom att vi ska godta alla seder och bortse från egna. [...] Vi som ser verkligheten vet hur [...] en grupp (etniska svenskar) enbart har skyldigheter och en annan grupp (invandrare) enkom har rättigheter. (Avpixlat, 2015, 17 mars).

Det minst sagt tillspetsade påståendet att svenskar endast har skyldigheter medan invandrare enbart åläggs rättigheter är en berättelse som återkommer i flera analyserade artiklar. Men i anslutning till ovanstående citat går en läsare faktiskt i opposition mot artikelskribenten:

Vad är det för skyldigheter vi svenskar har som inte invandrarna har? Och vad har de för rättigheter som vi svenskar inte har [...]? Nämn ett exempel. (Frejja, 2015, 17 mars)

En annan läsare besvarar kritiken:

Vi har skyldighet att anpassa oss och all kritik mot invandringsfrågor blir attackerat [...] De sponsras med gratis körkort och tandvård vilket vi får betala. (Betraktaren, 2015, 17 mars)

Citaten ovan ger genomgående uttryck för en tydlig indelning i “Vi” och “Dom” där invandrades välfärdsförmåner ses som orättfärdiga, möjligen för att Avpixlat med läsare inte betraktar dem som en del av “Vi:et”.

Den andra förklaringen till politikernas sanningsförnekande handlar om undfallenhet. För även om det politiska etablissemanget ofta skildras som maktfullkomligt, kan vi också urskilja en berättelse om hur politikerna i själva verket bara är marionetter för samhällets verkliga makthavare: massmedierna. Den historien fördjupas i kommande avsnitt.

5.4.2 Berättelsen om ”propagandaministeriet”

I berättelsen om det kulturella- och mediala etablissemanget är Avpixlats huvudlinje att de traditionella medierna har blivit infiltrerade av vänsterliberala journalister. Journalistkåren har därför kommit att bli en åsiktshomogen vänstergemenskap där nyhetsförmedlingen följdaktligen har blivit gravt vänstervriden. Som Strömbäck (2009) konstaterar besitter medierna en ansenlig *dagordningsmakt*, vilken i sin tur influerar den politiska dagordningen (se punkt 3.1). Det är mot den bakgrunden Avpixlat argumenterar för att det politiska etablissemanget i själva verket går de traditionella mediernas ärenden. Eftersom mediernas dagordning karaktäriseras av ett dogmatiskt vurmande för mångkulturalism och feminism, ser den politiska dagordningen också ut därefter. Enligt Avpixlat blir konsekvenserna av denna politisk-mediala maktkartell att meningsmotståndare och ”sanningssägare” förföljs och tystas ned.

I likhet med hur Avpixlat har odlat ett eget språk om invandrare och politiker, finns ett helt vokabulär för att beskriva det mediala och kulturella etablissemanget. *PK-media, gammelmedia, kulturmarxister, PK-eliten, Stasi-TV, propagandaministeriet, kulissbyggare, syltryggar, floskelgratängen* är bara några i raden av sådana attribut. Hur lustiga dessa epitet än må låta kan de inte enbart ses som pathosstarka beskrivningar av en objektivt existerande verklighet. Som vi minns från avsnitt 3.3 är de sätt på vilka vi kategoriserar olika företeelser avgörande för hur vi uppfattar vår omvärld. Därmed kan exempelvis ”PK-medier” inte sägas existera förrän det finns begrepp för att tala om sådana. Genom att odla ett språk om kultur- och medie-etablissemanget konstituerar Avpixlat med läsare snarare (den sociala) verkligheten om dessa aktörer, för att återknyta till Laclau & Mouffe i avsnitt 3.3.

Avpixlat och de traditionella massmedierna kan beskrivas som varandras spegelbilder. De båda parterna anklagar varandra för att sprida hat, propaganda, rasism och för att skildra en förvrängd bild av verkligheten. I samarbete med den så kallade *Researchgruppen* lade kvällstidningen Expressen i december 2013 beslag på bland annat Avpixlats användarregister, vilket föranledde ett antal namn- och bildpubliceringar av personer som uttalat sig nedlåtande om invandrare i sajtens kommentarsfält (Baas & Holmén, 2013, 10 december). Det Expressen beskriver som en legitim granskning av antidemokratiska krafter, skildrar Avpixlat som en antidemokratisk åsiktsregistrering:

Det stora flertalet törs emellertid inte tala högt om detta [invandringens konsekvenser, vår anmärkning] i det DDR-liknande repressivt intoleranta åsiktsklimat som numera råder i Sverige [...]. Det har lett till att de som ändå känner att de måste få ur sig sin frustration över media- och politikeretablissemangets verklighetsfrånvänt ensidiga hyllande och vittvättande av främmande kulturer och massinvandringens påstått positiva effekter på Sverige, tvingas göra detta

anonymt i Sverigevänlig alternativmedias kommentarsfält [...] – små oaser och öar där yttrandefriheten ännu existerar. (Avpixlat, 2015, 30 mars).

I citatet ovan väcker särskilt några element vårt intresse: formuleringen “ett repressivt intolerant åsiktsklimat”, metaforen till DDR, det sammanflätade politiska och mediala etablissemanget, samt “öar där yttrandefriheten ännu existerar”. Vi tycker oss kunna urskilja en totalitaristisk diskurs, då många diktaturer karaktäriseras just av statskontrollerade medier, bristande yttrandefrihet och ett repressivt myndighetsutövande. För den oinvigde kan passagen, tagen ur sitt sammanhang, möjligen uppfattas som orimlig eller överdrivet konspiratorisk. Men för den som känner till Avpixlats övergripande berättelse (se punkt 5.1) kan utsagan förstås i ett annat ljus, där den ger kraft åt tesen att Sverige i själva verket är en skendemokrati (se punkt 5.4.1).

Relationen mellan Avpixlat och det mediala etablissemanget kan liknas vid ett krig, där båda parterna använder sig av utestängningsmekanismer för att få den Andre att framstå som galen. De traditionella medierna hävdar att Avpixlat sprider högerextrem propaganda, medan Avpixlat anklagar det mediala etablissemanget för att sprida vänsterextrem sådan. Utifrån Laclau & Mouffe kan detta “krig” även beskrivas som en diskursiv kamp (se punkt 3.3) där konflikerande diskurser försöker att uppnå hegemoni:

De som är skickligast på att använda ”nyhetsförmedling” som plattform för politisk propaganda är för tillfället extremhögern. (Aagård, 2014, 25 november)

Regeringen gör nu ett stort antal justeringar av regelverket så att medier som idag inte längre kvalificerar sig för presstöd [...] ska [...] kunna fortsätta sin till nyhetsförmedling förklädda propaganda trots vikande prenumerantstock. (Avpixlat, 2015, 19 mars)

Genom att ställa dessa utsagor i kontrast till varandra vill vi visa hur diametralt olika verklighetsuppfattningar Avpixlat och i detta fallet Aftonbladet har. Denna dikotomisering ställer läsaren inför ett vägval: vilken verklighetsbeskrivning ska hen tro på? Är det Avpixlat eller medieetablissemanget som sprider propaganda? Vår samlade bedömning av kommentarsfälten är att sajtens läsare i hög utsträckning delar Avpixlats verklighetsbild. Till exempel beskriver en kommentator Sveriges radio som en “[...] djupt korrumpad, moraliskt havererad, antidemokratisk och vänsterextrem institution”, medan en annan tillägger:

Lägg ner DDR SR SVT! Jag vill inte betala för HjämtvättTV! HjämtvättMedia!
(Guest, 2015, 22 mars).

Den cynism som är förhärskande på Avpixlat kommer kanske allra tydligast till uttryck när det mediala etablissemanget skildras:

Låt vänstern ha sina offerkoftor och sin martyrterminologi ifred (Sten Line, 22 mars, 2015).

Citatet visar hur Avpixlats läsare kritiserar medie- och kulturetablissemang för att göra sig till offer för de alternativa mediasajternas propaganda. Det paradoxala är att Avpixlat själva ser sig som offer för "gammelmedias" häxjakt på meningsmotståndare, vilket återigen belyser hur de båda aktörerna utgör varandras spegelbilder. I Avpixlats ögon är emellertid den egna offerrollen desto mer berättigad, eftersom sajten utmanar den massmediala maktapparaten underifrån. Det relaterar alltså till Tes 3, att den Sverigevänliga rörelsen är den enda samhällskraft som blottlägger "sanningen".

I skildringen av etablissemang har vi noterat att Avpixlat i mindre utsträckning övertygar genom logos än i berättelsen om invandringens konsekvenser (Tes 1). I stället präglas retoriken i högre grad av känsloladdade argument som går ut på att måla upp en konspiratorisk bild av "gammelmedias" och "sjuklöverns" maktfullkomlighet och därmed misskreditera dem. Vi har ändå kunnat rekonstruera en någorlunda sammanhängande argumentationslogik:

Tes: Etablissemang verkar i maskopi med varandra för att förneka eller tysta ned sanningen (d.v.s. Tes 1) för det svenska folket.

- **Argument 1:** Svenska politiker vill framstå som godhjärtade.
 - *Stödargument:* Politiken är en klubb för inbördes beundran.
 - *Premiss:* Politikerna bryr sig inte om vad som är bäst för landet.
- **Argument 2:** Svenska politiker vill inte konfronteras med verkligheten.
 - *Stödargument:* Om de gör det blir de uthängda av medierna.
 - *Premiss:* Traditionella medier är samhällets reella makthavare.
- **Argument 3:** Det mediala och kulturella etablissemanget hjärntvättar det svenska folket med mångkulturalistisk propaganda.
 - *Stödargument:* De flesta journalister är vänstervridna.
 - *Premiss:* Journalisterna har abdikerat från sitt uppdrag att förmedla konsekvensneutral nyhetsförmedling.

5.5 Det ideala samhället?

De skildringar vi hittills har tagit del av bygger till stor del på företeelser som Avpixlat med läsare är *emot*. Kritik riktas mot det Andra, vare sig det handlar om islam, mångkultur, massmedier eller politiker. Men i enlighet med Hegels uppfattning om den Andre som självkonstituerande (se punkt 3.4) följer med nödvändighet en konstruktion av det Ena. Om mångkulturalismen (det Andra) förkastas, vilket idealsamhälle föreställer sig egentligen Avpixlat och dess läsare? Faktum är att det inte är helt tydligt. Redan i analysstadiet då vi kodade Avpixlats artiklar lade vi märke till att det fanns gott om problembeskrivningar, påstådda orsaker till problem samt deras följder för samhället. Däremot lyste lösningarna med sin frånvaro, vilket vi anser vara ganska talande för den avpixlade andan. Mellan raderna har vi ändå kunnat urskilja en bild av Avpixlats idealsamhälle, som låter sig sammanfattas relativt väl i följande läsarkommentar:

Socialdemokraterna raserar ekonomin och därmed välfärdsstaten och folkhemmet genom massinvandring. [...] Jag ser också SD, det socialkonservativa mittenpartiet, som ett parti som påminner om Socialdemokraterna på den tiden det var ett bra parti. SD är det enda parti som värnar om folkhemmet. [...] Jag är dessutom emot den krigiska globaliseringen och försöken att skapa en världsstat. (Södermalm, 2015, 21 mars)

Citatet ger uttryck för ett slags nostalgi, en önskan om ett förgånget Sverige som styrande politiker har ödelagt genom att bana väg för "massinvandringen". Vi kan alltså skönja en folkhemsdiskurs, eller en diskurs om den kulturellt homogena nationalstaten (se punkt 3.3). Idén om Folkhemmet förknippas ofta med hur Socialdemokraterna, från 1920-talet och framåt, lade grunden för den svenska välfärdsstaten (Johansson Heinö, 2009). Sheri Berman (2006) menar att projektets framgång kan förklaras med att Socialdemokraterna lyckades förena olika samhällsklasser under en och samma ideologi, närmare bestämt en nationalistisk sådan.

I likhet med nationalstatsbyggandet i stort (se punkt 3.3) hade folkhemsidealet, det Avpixlat beskriver som en utopi, emellertid flera skuggsidor. Idén om den svenska nationen byggde i mångt och mycket på stereotypa föreställningar om olika minoritetsgrupper och realiserades genom en exkluderande politik (Johansson Heinö, 2009). Långtgående homogeniseringsprocesser sjuösattes där de "avvikande" skulle assimileras in i den nationella gemenskapen (ibid., 2009). Som vi har sett förekommer snarlika normativa tankegångar på Avpixlat, där främst muslimsk kultur anses vara oförenlig med sajtens bild av hur det svenska samhället "bör" vara. Här uppstår en paradox: å ena sidan kan nationella inklusions- respektive exklusionsmekanismer ses som påtvingande och stigmatiserande. Å andra sidan förutsätter alla gruppbildningar, inte minst nationalstaten, gränsdragningar om vilka som tillhör respektive inte tillhör nationen. Johansson Heinö kallar detta (2009: 21) *uteslutandets*

dilemma. I likhet med att ett tecken, utifrån diskursteoretiska resonemang, endast får sin betydelse i förhållande till andra tecken, får nationen endast sin betydelse genom att ställas i kontrast till vad som inte ingår i nationen. Då nationalstaten bygger på exkludering är fullständig inklusion en omöjlighet.

Enligt oss är den centrala frågan således *var* och *hur* gränsen mellan det Ena och det Andra dras. Att Sverige idag är mångkulturellt är en realitet och en naturlig följd av globalisering och en liberal invandringspolitik. I praktiken utmanas därmed föreställningen om Folkhemmets ”Vi”, den idé om den svenska nationen som enligt Alva Myrdal (1944) länge var oomstridd bland såväl vänster- som högerpolitiker. Om utgångspunkten är att en väl fungerande demokrati kräver någon form av kollektiv identifikation, eller *medborgaranda* som Robert Putnam uttrycker det (se punkt 3.2), kanske det är nödvändigt att omdefiniera ”Vi:et” till något som kan omfatta olika kulturella sammansättningar. Som vi tidigare har redogjort för råder stark konsensus kring detta synsätt bland samtliga riksdagspartier förutom SD. Sedan 1975 är det till och med institutionaliserat (se punkt 5.3.1). Samtidigt har vår undersökning visat hur det finns en, inte obetydlig, opinion som varken betraktar ett sådant omdefinierat ”Vi” som möjligt eller önskvärt. Vad säger det egentligen om Avpixlats syn på samhället?

Utan att på något sätt förringa de många gånger föraktfulla och grova uttryck om invandrare, politiker och journalister som förekommer på Avpixlat, anser vi det vara en förenkling att tvärt avfärda alla utsagor som rent och skärt hat. I vårt empiriska material tycker vi oss kunna urskilja en frustration över flera företeelser som är förknippade med det postmoderna samhället. Som bekant uppstod postmodernismen bland annat som en reaktion mot den moderna nationalstatens värdeobjektivistiska sanningsanspråk, något mångkulturalismen kan ses som ett uttryck för (se punkt 3.3). Den konkreta, förgivettagna ”svenskhet” som utifrån föreställningen om folkhemmet förutsatte språklig, etnisk och kulturell homogenitet utmanades därmed av en ”flytande svenskhet” som kunde innefatta långt fler kulturella uttryck. Vår tolkning är att Avpixlats utsagor i stor utsträckning ger uttryck för ett motstånd mot denna relativisering ”svenskheten”, för vilket det politiska, kulturella och mediala etablissemanget som bekant pekats ut som ansvariga.

Redan i avsnitt 5.2 kunde vi identifiera den positivistiska verklighetssyn som är förhärskande på Avpixlat, att det finns *en* verklighet. I spänningsfältet mellan detta statiska, universalistiska synsätt och den komplexa realitet vi lever i och som kanske blir än mer framträdande i ett mångpluralistiskt samhälle, uppstår ett hålrum. Kritiken mot det postmoderna är dock inte förbehållen Avpixlats läsare. I en uppmärksam debattartikel skriver Martin Ingvar, Christer Sturmark och Åsa Wikforss (2015, 22 mars) att “Vi behöver göra upp med den postmoderna sanningsrelativismen

inom akademien och i den offentliga debatten”. Möjligen kan vi i ljuset av detta finna en delförklaring till varför Avpixlat tilltalar en relativt stor grupp människor. Sajten erbjuder tydlighet, fasta hållpunkter och enkla svar på svåra frågor i en komplex värld. Till exempel föreslås *en* orsak till samhällets alla problem, *en* lösning på dessa (att minimera invandringen), ett fåtal motståndare utpekade, och så vidare. Det finns en läsarkommentar som vi anser vara särskilt talande för denna anda:

Jag är en enkel människa och gillar enkla lösningar. Hur skulle det vara att bara minimera invandringen, någon? (Otto-Ruben Svensson, 2015, 23 mars).

5.6 Demokratiska dilemman

I avsnitt 3.1 talade vi om den fria åsiktsbildningens betydelse för demokratin. Samtidigt diskuterades det problematiska med att tala om *fri* åsiktsbildning då all kommunikation är förknippad med påverkan. Massmedierna, de som Strömbäck (2009) beskriver som en betydande maktfaktor i den opinionsbildande processen, reproducerar rådande ideologier och samhällsnormer och utövar därmed makt. För att återknyta till Bailey et al. (2008) diskussion om alternativa mediers kontrahegemoniska roll (se punkt 2), kan Avpixlat faktiskt betraktas som en demokratiserande kraft. Sajtens kritik mot etablissemangets verklighetsskildringar utmanar de dominerande samhällsideologierna och i den fria åsiktsbildningens anda tillåts alternativa perspektiv komma till uttryck i debatten.

Med detta sagt vill vi understryka att Avpixlat också bör betraktas som en opinionsbildande maktfaktor. Bara för att sajten utmanar de dominerande samhällsideologierna, innebär det inte att dess verklighetsskildringar per automatik är mer ”sanna” eller demokratiska, åtminstone inte ur ett socialkonstruktionistiskt perspektiv. I och med att Avpixlat numera innehar utgivningsbevis (se punkt 1.4) omfattas sajten av Tryckfrihetsförordningens (SFS 1949:105) grundlagsskydd. Det innebär dels att sajten åtnjuter en mer långtgående yttrandefrihet, men samtidigt ställs juridiska krav på den ansvarige utgivaren att Avpixlats texter håller sig inom ramen för rådande lagstiftning (Strömbäck, 2009). Som vi har sett finns flera kommentarer på Avpixlat vars lagliga balansgång skulle kunna diskuteras. Men även om de verklighetsskildringar som kommer till uttryck på Avpixlat inte skulle stå i strid med lagen, kan de ur ett etiskt perspektiv ses som potentiellt problematiska för demokratin. Grundtanken bakom de pressetiska regler som de traditionella medierna ställer sig bakom, är just att det kan finnas etiska gränser för yttrandefriheten, även om dessa inte står i strid med rådande lagstiftning (Hadenius et al., 2008). Ett annat syfte med de pressetiska reglerna är att ”[...] garantera en korrekt och allsidig nyhetsförmedling samt att enskilda personer inte ska vållas skada genom kränkande publicitet.” (Hadenius et al., 2008: 34).

I och med att Avpixlat inte förhåller sig till några pressetiska principer, i kombination med tidigare nämnda anonymitetsprincip (se punkt 1.4), råder i praktiken nästintill obegränsad yttrandefrihet på sajten. Utan att på några sätt hävda att traditionella medier förmedlar neutrala skildringar av verkligheten, menar vi att Avpixlats opinionsbildning kan utgöra ett demokratiskt problem. En första anledning är att sajten har en ytterst snäv agenda, där i princip alla nyheter kretsar kring invandring. Utifrån dagordningsteorins första nivå (se punkt 3.1) framställs med andra ord invandring och mångkultur, inte bara som centrala samhällsfrågor, utan som *de enda av betydelse*. I sig behöver detta inte utgöra ett demokratiskt problem, eftersom det ligger i alternativa mediers natur att vara mer snävt inriktade än traditionella medier (se punkt 2). Det problematiska uppstår när dessa frågor konsekvent skildras i ett negativt ljus, vilket vi genomgående har visat i avsnitt 5. Då kan man fråga sig om Avpixlats nyhetsförmedling verkligen kan sägas främja den allsidiga upplysning som förordas i bland annat Tryckfrihetsförordningen.

En andra problematisk aspekt har att göra med tillit. Som vi har redogjort för bygger Avpixlats strategiska kommunikation i stor utsträckning på misstro, vare sig det är mot politiska makthavare, traditionella medier eller mot invandrare. I linje med Warren (1999) kan en viss grad av misstro mot samhällets maktaktörer visserligen sägas utgöra ett demokratiskt sundhetstecken. Genom att makten utmanas kan Avpixlat faktiskt betraktas som den demokratins väktare sajten utger sig för att vara. Låt oss dock återknyta till den diskursteoretiska premissen om att vårt sätt att tala om företeelser inte objektivt speglar verkligheten ”där ute”, utan spelar en aktiv roll i att forma den (sociala) verkligheten (se punkt 3.3). Ur det perspektivet skildrar inte Avpixlat bara en objektivt existerande misstro, utan bidrar aktivt till att spä på misstron. I enlighet med Tilly (2005) kan detta alltså i praktiken undergräva demokratin.

Vi vill också anknyta till Robert Putnams teori om det sociala kapitalets betydelse för en välfungerande demokrati. Som vi har visat i tidigare avsnitt råder det stark konsensus bland sajtens kommentatorer kring Avpixlats verklighetsskildringar (se punkt 5.2). Den låga andelen oppositionella tolkningar kan visserligen hänga samman med att Avpixlat aktivt censurerar dessa (se punkt 1.4). Det faktumet sätter fingret på ännu en aspekt av alternativa medier som kan vara problematisk ur ett demokratiskt perspektiv. Å ena sidan föreligger starka *bonding ties* (se punkt 3.2) i den avpixlade kontexten, eftersom kommentatorerna i mycket hög utsträckning delar samma utgångspunkter. Med andra ord stärks den ena dimensionen av det sociala kapitalet. Å andra sidan innebär avsaknaden av alternativa berättelser, såväl i artiklar som i kommentarsfält, att så kallade *bridging ties* är i det närmaste obefintliga. Som vi såg i avsnitt 3.2 argumenterar Putnam (2000) för att båda formerna av socialt kapital är nödvändiga för att stärka tilliten och därmed underblåsa en

livskraftig medborgaranda. Genom att undertrycka alternativa perspektiv från att komma till uttryck, kan Avpixlat i stället sägas undergräva tilliten, vilket som tidigare nämnt är en av hörnstenarna i ett välfungerande demokratiskt samhälle.

Det visar också hur möjligheterna till deliberation ser ut att undergrävas i den Avpixlade kontexten (se punkt 3.2.2). Den deliberativa demokratins kärna handlar ju om att låta ett brett spektra av argument att komma till uttryck i debatten och därigenom gemensamt enas kring det förslag som bidrar till det allmänna bästa. Genom att skildra världen i svartvita ordalag begränsar Avpixlat tolkningsramarna för vilka argument som uppfattas som godtagbara. Som vi har sett återspeglas detta bland Avpixlats läsare, som, vid de få tillfällen kontrasterande perspektiv kommer till uttryck, inte ser ut att bejaka dessa. Vi vill avslutningsvis understryka att det inte är mediet *i sig* som undergräver möjligheterna till deliberation. Snarare har vår studie visat att det är *syftet* bakom den strategiska kommunikationen som avgör möjligheterna till att åstadkomma öppna och åsiktspluralistiska diskussioner.

6. Diskussion och slutsatser

Så har analysen nått vägs ände och det är dags att summera samt diskutera de resultat som framkommit. Syftet med denna studie har varit att analysera hur Avpixlat strategiskt kommunicerar sin bild av det svenska samhället, hur den uppfattas av sajtens läsare samt vilka implikationer det kan få för demokratin. Därigenom har vi ämnat att fördjupa den befintliga forskningen om alternativa mediers roll i den opinionsbildande processen.

6.1 Diskussion och reflektion

Vår undersökning har visat att Avpixlats strategiska kommunikation kretsar kring ett synnerligen snävt spektra av frågor, vilka skildras i form av en sammanhållen berättelse. Berättelsens repetitiva karaktär, i kombination med att den bygger vidare på tidigare betydelsebildningar från andra kontexter, visar på tydligt diskursiva drag. Diskursen vidmakthålls genom att Avpixlat nästintill uteslutande selekterar och kommunicerar sådan information som passar in i sajtens övergripande dramaturgi, men också genom att odla ett metaforiskt språk som strukturerar den sociala verkligheten på ett bestämt sätt. Avpixlats argumentation grundar sig på positivistiska premisser, vilka genererar fasta ramar för vad som är sant och falskt. Anonymitetsprincipen kan medföra en avsaknad av ethos, vilken emellertid kompenseras för genom att sajten refererar till externa källor för att styrka sina påståenden. Tyngdpunkten i Avpixlats retorik ligger emellertid på pathosaspekten, där sajten anspelar på läsarnas känslor i relation till upplevda missförhållanden i samhället.

Vår studie har också visat att de verklighetsskildringar som kommer till uttryck på Avpixlat i stor utsträckning får genomslag i kommentarsfälten. Ett anmärkningsvärt resultat är att endast 4 % av de analyserade kommentarerna intar oppositionella tolkningspositioner, något vi ser som ett uttryck för att en överväldigande majoritet av läsarna delar sajtens grundläggande premisser. Samtidigt behöver vi ha i åtanke att det kan finnas ett mörkertal vad gäller antalet oppositionella kommentarer, eftersom Avpixlat aktivt censurerar sådana. Å ena sidan kan detta ses som demokratiskt problematiskt eftersom det underminerar förutsättningarna för att upprätta starka *bridging ties* (se punkt 3.2). Å andra sidan föreligger starka *bonding ties* bland Avpixlats läsare, vilket kan stärka den inomgruppsliga tilliten. Sammantaget styrker

detta tidigare studier som visat hur förutsättningarna för deliberation ser ut att undermineras, snarare än att underblåsas, i alternativa mediekontexter (se punkt 2).

Vår analys av Avpixlats strategiska kommunikation visar även att sajtens positivistiska verklighetssyn kan sägas ge uttryck för ett motstånd mot det postmoderna samhället. Det återspeglas bland annat genom den skarpa kritik som riktas mot mångkulturalism och feminism, samt dess förespråkare. Å ena sidan kan Avpixlat ses som en demokratiserande kraft eftersom sajten utmanar dominerande samhällsdiskurser, vilket ligger i linje med tidigare studier som belyser alternativa mediers kontrahegemoniska karaktär (se punkt 2). Å andra sidan medverkar Avpixlat till att sudda ut gränserna mellan legitim samhällskritik och fördomsfulla, ibland hatiska yttranden mot invandrare, politiker och journalister, vilket ur ett tillitsperspektiv kan ses som problematiskt för demokratin.

Denna utveckling torde ge svenska makthavare och medieaktörer huvudbry. Hur ska de förhålla sig till en växande invandringskritisk opinion och hur kan dess argument bemötas? Eftersom Avpixlats läsare delar premissen om att det bara finns *en* sanning, kan det vara svårt att få gehör för eventuella motargument. En annan problematik är att Avpixlat har lyckats konsolidera en konspiratorisk berättelse om att etablissemanget undangömmar "sanningen" för det svenska folket. Då politiker och journalister är huvudrollsinnehavarna i denna konspiration, har de i Avpixlats läsares ögon tappat sin trovärdighet. Denna misstro måste ses som demokratiskt problematiskt, i alla fall om utgångspunkten är att tillit till samhällets makthavare är en av nycklarna till en välfungerande demokrati (Tilly, 2005).

I exemplet med Avpixlat ställs också den fria åsiktsbildningens problematik på sin spets. En utgångspunkt är att den fria åsiktsbildningen ska främja allsidig upplysning och ett fritt meningsutbyte. Som vi har sett är Avpixlats nyhetsförmedling långt ifrån allsidig, men än mer uppseendeväckande är att sajtens censurering av oppositionella kommentarer medför en inskränkning av *andras* yttrandefrihet. Vi ställer oss därför frågande till huruvida Avpixlat verkligen kan sägas stå upp för den yttrandefrihet som sajten anklagar det politiska och mediala etablissemanget för att begränsa. Avpixlats anonymitetsprincip väcker också frågor om yttrandefrihetens villkor. Det nya medielandskapet har, på gott och ont, möjliggjort för den enskilde individen att fritt uttrycka sina åsikter anonymt på internet, med följderna att yttrandefriheten i praktiken blir nästintill obegränsad. Frågan är i vilken utsträckning det är etiskt försvarbart att sajter som Avpixlat, under anonymitet, kan bedriva opinionsbildning som präglas av hårda angrepp mot olika aktörer i samhället. I en fri och öppen debatt borde väl de som utsätts för kritik rimligtvis få en möjlighet att bemöta sina kritiker. Sammantaget visar detta hur förutsättningarna för opinionsbildning förändras i en alternativ mediekontext jämfört med traditionella medier.

Framför allt tydliggörs betydelsen av pressetiska regler. För även om vi menar att yttrande- och tryckfriheten i juridisk mening bör vara omfattande, visar exemplet med Avpixlat att helt obegränsad yttrandefrihet kan bli demokratiskt problematisk. Så även om yttrandefrihetens gränser inte åtstramas juridiskt behöver åtminstone dess etiska och moraliska gränser att diskuteras även fortsättningsvis.

6.2 Framtida forskning

Denna studie grundar sig på observationer av empiri som har uppstått i en naturlig kontext. Intervjuer med upphovsmännen bakom Avpixlat skulle ge ett annorlunda perspektiv på, och möjligen en djupare förståelse för, sajtens strategiska kommunikation ur ett intentionalistiskt perspektiv. På samma sätt skulle individuella intervjuer med sajtens läsare kunna generera delvis annorlunda kunskap om deras syn på verkligheten, samhället och den egna rörelsen. Ytterligare ett förslag för vidare forskning är att genomföra en komparativ studie mellan snarlika alternativa mediasajter från olika länder och därigenom kartlägga eventuella likheter och skillnader mellan dessa.

7. Referenser

7.1 Litterära källor

- Alvesson, M. & Skoldberg, K. (1994). *Tolkning och reflektion*. Lund: Studentlitteratur.
- Anderson, B. (1991). *Den föreställda gemenskapen*. Göteborg: Daidalos.
- Bailey, O.G., Cammaerts, B. & Carpentier, N. (2008). *Understanding Alternative Media*. Maidenhead: McGraw Hill/Open University Press.
- Bergström, B. (2012). *Effektiv visuell kommunikation: om nyheter, reklam och profilering i vår visuella kultur*. Stockholm: Carlsson.
- Berman, S. (2006). *The primary of politics: Social democracy and the making of Europe's twentieth century*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Boréus, K. & Bergström, G. (2005). Argumentationsanalys. I: G. Bergström & K. Boréus (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, A. (2012). *Social research methods*. 4 uppl. New York: Oxford University Press.
- Chadwick, A. (2006). *Internet Politics: States, Citizens, and New Communication Technologies*. New York: Oxford University Press.
- de Beauvoir, S. (1949/2002). *Det andra könet*. Stockholm: Norstedts.
- Eksell, J. & Thelander, Å. (2014). Kvalitativ analys inom strategisk kommunikation. I: J. Eksell & Å. Thelander (red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Engström, K., Enbom, J. & Lindgren, S. (2012). Ett nytt medielandskap. I: S. Lindgren (red.), *Nya medier och kommunikation: makt och meningsskapande i den digitala tidsåldern*. Malmö: Gleerups utbildning.
- Eriksson, G. & Östman, J. (2010). Receptionsanalys. I: M. Ekström & L. Larsson (red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Falkheimer, J. & Heide, M. (2011). Inledning. I: J. Falkheimer & M. Heide (red.), *Strategisk kommunikation: forskning och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

- Foucault, M. (1993). *Diskursens ordning: installationsföreläsning vid Collège de France den 2 december 1970*. Stockholm och Stehag: B. Östlings bokförlag Symposion.
- Gadamer, H.-G. (1989). *Förnuftet i vetenskapens tidsålder*. Göteborg: Bokförlaget Daidalos.
- Gothlin, E. (2002) Förord. I: S. de Beauvoir. *Det andra könet*. Stockholm: Norstedts.
- Hadenius, S., Weibull, L. & Wadbring, I. (2008). *Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern*. 9 uppl. Stockholm: Ekerlids.
- Hall, S. (1980). Encoding/Decoding. I: D. Hobson, A. Lowe, P. Willis, och S. Hall (red.), *Culture, Media, Language*. London: Hutchinson.
- Heide, M. & Simonsson, C. (2014). Kvalitet och kunskap i fallstudier. I: J. Eksell & Å. Thelander (red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.
- Holmberg, S. & Weibull, L. (1998). Opinionssamhället. I: S. Holmberg & L Weibull (red.), *Opinionssamhället*. Göteborg: SOM-institutet.
- Howard, P. & Hussain, M. (2013). The Recent History of Digital Media and Dissent. I: *Democracy's Fourth Wave?: Digital Media and the Arab Spring*. Oxford: Oxford University Press.
- Laclau, E. & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and Socialist Strategy*. London: Verso.
- Larsson, L. (2001). *Tillämpad kommunikationsvetenskap*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lindgren, S. (2009). *Populärkultur - teorier, metoder och analyser*. 2 uppl. Malmö: Liber.
- Lübcke, P. (1988). *Filosoflexikonet – Filosofer och filosofiska begrepp från A till Ö*. Stockholm: Bokförlaget Forum.
- Liotard, J.-F. (1979). *La condition postmoderne: rapport sur le savoir*. Paris: Éd. de minuit.
- Merriam, S. B. (1993). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Myrdal, A. (1944). *Folk och familj*. Stockholm: Kooperativa förbundets bokförlag.
- Möllerström, V. & Stenberg, J. (2014). Diskursanalys som metod inom strategisk kommunikation. I: J. Eksell & Å. Thelander (red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.

- Næss, A. (1971). *Empirisk semantik*. Stockholm: Läromedelsförlagen.
- Pariser, E. (2011). *The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding from You*. New York: Penguin Press.
- Petersson, O. (2014). *Opinionsbildning*. Lund: Studentlitteratur.
- Premfors, R. & Roth, K. (2004). En demokratisyn och ett forskningsfält. I: R. Premfors & K. Roth (red.), *Deliberativ demokrati*. Lund: Studentlitteratur.
- Putnam, R. D. (1996). *Den fungerande demokratin: Medborgarandans rötter i Italien*. Stockholm: SNS Förlag.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.
- Rosanvallon, P. (2008). *Counter-Democracy: Politics in an Age of Distrust*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schudson, M. (1995). *The Power of News*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Stier, J. (2009). *Kulturmöten: en introduktion till interkulturella studier*. Lund: Studentlitteratur.
- Strömbäck, J. (2009). *Makt, medier och samhälle*. Kristianstad: SNS förlag.
- Sunstein, C. (2007). *Republic.com 2.0*. Princeton: Princeton University Press.
- Tilly, C. (2005). *Trust and Rule*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vigsø, O. (2010). Retorisk analys. I: M. Ekström & L. Larsson (red.), *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Warren, M. E. (1999). Democratic Theory and Trust. I: Mark E. Warren (red.), *Democracy and Trust*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Ye'Or, B. (2005). *Eurabia: the Euro-Arab axis*. Madison, NJ: Fairleigh Dickinson University Press.
- Ytrehus, L. A. (2001). Innledning: Foreställningar om 'den andre'. I: Line A. Ytrehus (red.), *Foreställningar om "den andre" – Images of Otherness*. Kristiansand: Høyskoleforlag.
- Åkerström, M. (2014). Olika vetenskapsteoretiska perspektiv ger olika kunskap: Leave the gun - take the cannoli. I: J. Eksell & Å. Thelander (red.), *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.

Åkerström, M. (in press). Deliberation and Adjudication as Democratic Practice in Post-Fact Society. I: T. Coombs, J. Falkheimer, M. Heide & P. Young (red.). *Strategic Communication, Social Media and Democracy: The Challenge of the Digital Naturals*. USA: Routledge.

7.2 Vetenskapliga artiklar

Allan, S. (2003). Mediating Citizenship: On-line Journalism and the Public Sphere. *New Voices. Development* 46(1): 30-40.

Bobbio, L. (2003). Building social capital through democratic deliberation: the rise of deliberative arenas. *Social Epistemology* 17(4): 343-357.

Deuze, M. (2003). The web and its journalisms: Considering the consequences of different types of newsmedia online. *New Media & Society* 5(2): 203.

Engelhart, K. (2013). Rise of the far right. *Maclean's*, 126(48/49): 26-30.

Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43(4): 51-58.

Fekete, L. (2012). The Muslim conspiracy theory and the Oslo massacre. *Race & Class: A Journal On Racism, Empire And Globalisation* 53(3): 30-47.

Holbrook, D. (2015). Al-Qaeda and the Rise of ISIS. *Survival* 57(2): 93-104.

Holtz, P. & Wagner, W. (2009). Essentialism and attribution of monstrosity in racist discourse: Right-wing internet postings about Africans and Jews. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 19(6), 411-425.

McCombs, M. & Shaw, D. (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly* 36(1): 176-187.

Patten, A. (2010). 'The Most Natural State': Herder and Nationalism. *History of Political Thought* 31(4): 657-689.

Rustow, D. (1993). Democracy. Historic essentials and future prospects. *Harvard International Review* 15(2).

Sainsbury, D. (1991). Analysing Welfare State Variations: The Merits and Limitations of Models Based on the Residual-Institutional Distinction. *Scandinavian Political Studies* 14(1-30).

Sanders, L. M. (1997). Against deliberation. *Political theory* 25(3): 347.

Sivanandan, A. (2001). Poverty is the New Black. *Race & Class* 43: 1-5.

Tarrow, S. (1996). Making Social Science Work Across Space and Time: A Critical Reflection on Robert Putnam's Making Democracy Work. *The American Political Science Review* 90(2): 389.

van Zoonen, L., Vis, F. & Mihelj, S. (2010). Performing citizenship on YouTube: activism, satire and online debate around the anti-Islam video Fitna. *Critical Discourse Studies* 7(4): 249–262.

7.3 Lagar och propositioner

Prop. 1975:26. *Regeringens proposition om riktlinjer för invandrar- och minoritetspolitiken m.m.*; Tillgänglig: <http://data.riksdagen.se/fil/901A899E-1277-496B-9552-E70BCF5C3783>

SFS 1949:105. *Tryckfrihetsförordning*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1974:152. *Regeringsformen*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS 1991:1469. *Yttrandefrihetsgrundlag*. Stockholm: Justitiedepartementet.

7.4 Rapporter

Rothstein, B. & Kumlin, S. (2001). Demokrati, socialt kapital och förtroende. I: S. Holmberg & L. Weibull (red.), *Land du välsignade* [rapport]. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Strömbäck, J. (2015). *Demokratin och det förändrade medielandskapet - mot ökade kunskapsklyftor och deltagandeklyftor?* [rapport]. Tillgänglig: <https://demokratiutredningen.files.wordpress.com/2015/04/strc3b6mbc3a4ck-demokratin-och-det-fc3b6rc3a4ndrade-medielandskapet.pdf>

Säkerhetspolisen. (2010). *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige* [rapport]. Stockholm: Säkerhetspolisen. Tillgänglig: www.sakerhetspolisen.se/download/18.635d23c2141933256ea1d14/1381154798420/ijrapportweb

7.5 Medietexter

Aagård, M. (2014, 25 november). Mordet på fria ordet. *Aftonbladet*. Hämtad 11 maj, 2015, från <http://www.aftonbladet.se/kultur/aagard/article19917869.ab>

Avpixlat. (2015a). *Hem*. Hämtad 5 april, 2015, från <http://avpixlat.info>

Avpixlat. (2015b). *Om Avpixlat*. Hämtad 10 april, 2015, från <http://avpixlat.info/om-avpixlat/>

Avpixlat. (2015c). *Annonsera på Avpixlat*. Hämtad 10 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2014/06/04/annonsera-pa-avpixlat/>

- Avpixlat. (2015d). *Kommentarsregler*. Hämtad 10 april, 2015, från från <http://avpixlat.info/kommentarsregler/>
- Avpixlat. (2015, 17 mars). *Människans lika värde*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/17/manniskans-lika-varde/>
- Avpixlat. (2015, 19 mars). *Ratad gammelmedia räddas med nya presstödsregler*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/19/ratad-gammelmedia-ges-konstgjord-andning-med-nya-presstodsregler/>
- Avpixlat. (2015, 21 mars). *Socialdemokrater i Danmark - inte som socialdemokrater i Sverige*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/21/socialdemokrater-i-danmark-inte-som-socialdemokrater-i-sverige/>
- Avpixlat. (2015, 23 mars:a). *Enorm brist på asylboendeplatser i landet*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/23/enorm-brist-pa-asylboendeplatser-i-landet/>
- Avpixlat. (2015, 23 mars:b). *Frukterna av mångkulturen*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/23/frukterna-av-mangkulturen/>
- Avpixlat. (2015, 30 mars). *Expressen i nytt samarbete med kriminell vänstergrupp*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/30/nya-skampalereportage-fran-expressen-i-maskopi-med-kriminella-vansterextremister/>
- Baas, D. & Holmén, C. (2013, 10 december). Expressen avpixlar anonyma skribenter. *Expressen*. Hämtad 20 april, 2015, från www.expressen.se/nyheter/expressen-avslojar-expressen-avpixlar-anonyma-skribenter/
- Berger, E. (2015, 19 februari). Här är mannen bakom terrordåden. *Sveriges television*. Hämtad 5 maj, 2015, från <http://www.svt.se/nyheter/utrikes/garningsmannen-hans-historia>
- Betraktaren. (2015, 17 mars). Människans lika värde [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/17/manniskans-lika-varde/>
- Birath, H. (2012, 20 januari). Tio år sedan mordet på Fadime Sahindal. *Sveriges radio*. Hämtad 6 maj, 2015, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4918290>
- Clas. (2015, 19 mars). Inget svar från Kaplan om svenskdiskriminerande bostadspolitik [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/19/inget-svar-fran-kaplan-om-svenskdiskriminerande-bostads-politik/>

- Crona, C. (2015, 19 mars). Ratad gammelmedia räddas med nya presstödsregler [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 maj, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/19/ratad-gammelmedia-ges-konstgjord-andning-med-nya-presstodsregler/>
- Dagbladet. (2009, 21 februari). Siv Jensen advarer mot snikislamisering. *Dagbladet*. Hämtad 4 maj, 2015, från www.dagbladet.no/2009/02/21/nyheter/politikk/innenriks/frp/siv_jensen/4966977/
- Expo. (u.å.). *Sverigedemokraterna grundas*. Hämtad 29 april, 2015, från <http://expo.se/sverigedemokraterna/sverigedemokraterna-grundas/>
- Exponerat. (2015). *Start*. Hämtad 1 maj, 2015, från www.exponerat.net
- Flores, J. (2015, 5 maj). Toppar i näringslivet sågar Decemberöverenskommelsen. *Dagens nyheter*. Hämtad 5 maj, 2015, från www.dn.se/ekonomi/toppar-i-naringslivet-sagar-decemberoverenskommelsen/
- Frejja. (2015, 17 mars). Människans lika värde [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 maj, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/17/manniskans-lika-varde/>
- Fria tider. (2015). *Förstasidan*. Hämtad 1 maj, 2015, från www.friatider.se
- Galenskap. (2015, 19 mars). Ratad gammelmedia räddas med nya presstödsregler [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/19/ratad-gammelmedia-ges-konstgjord-andning-med-nya-presstodsregler/>
- Hasseklas. (2015, 23 mars). Frukterna av mångkulturen [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/23/frukterna-av-mangkulturen/>
- Helin, J. (2010, 19 september). Vi gillar olika. *Aftonbladet*. Hämtad 29 april, 2015, från <http://www.aftonbladet.se/vigillarolika/article12525544.ab>
- Ingvar, M., Sturmark, C. & Wikforss, Å. (2015, 22 mars). “Den postmoderna sanningsrelativismen leder oss ner i en antiintellektuell avgrund”. *Dagens nyheter*. Hämtad 12 maj, 2015, från www.dn.se/debatt/den-postmoderna-sanningsrelativismen-leder-oss-ner-i-en-antiintellektuell-avgrund/
- Jåma, S. & Andersson, Ö. (2015, 22 februari). Allt fler befinner sig i “mediebubbla”. *Sveriges television*. Hämtad 1 maj, 2015, från www.svt.se/nyheter/inrikes/allt-fler-befinner-sig-i-mediebubbla
- Kärroman, J. (2015, 5 maj). Väljarstödet för att isolera SD luckras upp. *Dagens nyheter*. Hämtad 5 maj, 2015, från www.dn.se/nyheter/politik/valjarstodet-for-att-isolera-sd-luckras-upp/

- Klartexten. (2011, 20 april). *91% av dödlig terror är muslimsk!* Hämtad 4 maj, 2015, från <https://klartexten.wordpress.com/2011/04/20/91-av-dodlig-terror-ar-muslimsk/>
- Larsson, M. J. (2014, 27 december). Så fungerar decemberöverenskommelsen. *Dagens Nyheter*. Hämtad 29 april, 2015, från www.dn.se/nyheter/politik/sa-fungerar-decemberoverenskommelsen/
- Lasse. (2015, 19 mars). Ratad gammelmedia räddas med nya presstödsregler [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/19/ratad-gammelmedia-ges-konstgjord-anning-med-nya-presstodsregler/>
- Lennart1523. (2015, 23 mars). Frukterna av mångkulturen [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 maj, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/23/frukterna-av-mangkulturen/>
- Leonen. (2015, 23 mars). Enorm brist på asylboendeplatser i landet [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/23/enorm-brist-pa-asylboendeplatser-i-landet/>
- Linderborg, Å. (2012, 14 december). Stöveltrampet hörs tydligt på hatsajterna. *Aftonbladet*. Hämtad 1 maj, 2015, från www.aftonbladet.se/kultur/article15935619.ab
- O'Reilly, T. (2005). *Web 2.0: Compact definition?* Hämtad 1 maj, 2015, från <http://radar.oreilly.com/archives/2005/10/web-20-compact-definition.html>
- Schreiber, J. (2012, 12 oktober). Jimmie Åkesson: Blir nolltolerans mot rasism. *Expressen*. Hämtad 29 april, 2015, från <http://www.expressen.se/nyheter/jimmie-akesson-blir-nolltolerans-mot-rasism/>
- Sköld, J. (2013, 27 juni). SD-topp bakom hatsajt. *Aftonbladet*. Hämtad 30 april, 2015, från www.aftonbladet.se/nyheter/article17029976.ab
- Svensson, O-R. (2015, 23 mars). Enorm brist på asylboendeplatser i landet [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015 från <http://avpixlat.info/2015/03/23/enorm-brist-pa-asylboendeplatser-i-landet/>
- Sveriges radio. (2002, 30 september). *Merit Wager ny flyktingombudsman*. Hämtad 21 maj, 2015, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=114&artikel=127546>
- Sveriges radio. (2010, 20 september). *Alla partierna har tagit avstånd från SD*. Hämtad 29 april, 2015, från <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=4017495>

Södermalm. (2015, 21 mars). Socialdemokrater i Danmark – inte som socialdemokrater i Sverige [Kommentarsinlägg]. *Avpixlat*. Hämtad 1 april, 2015, från <http://avpixlat.info/2015/03/21/socialdemokrater-i-danmark-inte-som-socialdemokrater-i-sverige/>

Traynor, I. (2008, 17 februari). 'I don't hate Muslims. I hate Islam' says Holland's rising political star. *The Guardian*. Hämtad 5 maj, 2015, från www.theguardian.com/world/2008/feb/17/netherlands.islam

Wager, M. (2008, 25 april). *Det var bland annat därför jag slutade som Medborgarnas flyktingombudsman* [blogginlägg]. Hämtad 21 maj, 2015, från <https://meritwager.wordpress.com/2008/04/25/det-var-bland-annat-dar-for-jag-slutade-som-medborgarnas-flyktingombudsman/>

Vergara, D. (2014, 18 mars). Anmälningstorm mot Avpixlat efter rasistisk text. *Expo*. Hämtad 5 maj, 2015, från http://expo.se/2014/anmalningstorm-mot-avpixlat-efter-rasistisk-text_6442.html

7.6 Avhandlingar och examensarbeten

Halvarsson, E. (2014). *Diskussionsforum på nätet: demokratiserande potential eller potentiell fara för demokratin?* (Examensarbete, Linnéuniversitetet, Institutionen för samhällsvetenskaper). Tillgänglig: <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:690936/FULLTEXT01.pdf>

Johansson Heinö, A. (2009). *Hur mycket mångfald tål demokratin? : demokratiska dilemman i ett mångkulturellt Sverige*. (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen).

7.7 Elektroniska offentliga källor

Diskrimineringsombudsmannen. (2015). *Ordlista - DO*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet. Hämtad 5 maj, 2015, från www.do.se/Fakta/Ordlista/

Institutet för språk och folkminnen. (2006). *Sverka din minnespinne*. [Broschyr]. Stockholm: Institutet för språk och folkminnen. Tillgänglig: www.sprakochfolkminnen.se/download/18.5e02b54a144bbda8e9b2a8/1398151028608/nyord2006.pdf

Miljöpartiet. (u.å.). *Mer human flyktingpolitik*. Hämtad 21 maj, 2015, från www.mp.se/just-nu/sveriges-flyktingpolitik-blir-mer-human

Novus. (2015). *Svensk väljaropinion: mars 2015* [Broschyr]. Tillgänglig: <http://novus.se/wp-content/uploads/2014/11/Svensk-Valjaropinion-Mars-2015.pdf>

Pressombudsmannen. (2015). *Pressetiska regler*. Hämtad 28 april, 2015, från www.po.se/regler/presetiska-regler

Svensk Nationell Datatjänst. (2010). *Sverigedemokraterna (SD)*. Tillgänglig: <http://snd.gu.se/sv/vivill/party/sd/manifesto/2010>

Sverigedemokraterna. (2014). *Vi väljer välfärd! Sverigedemokratiskt valmanifest - valet 2014* [Broschyr]. Hämtad 29 april, 2015, från <http://sverigedemokraterna.se/wp-content/uploads/2014/08/Valmanifest.pdf>

Valmyndigheten. (2010). *Val till riksdagen - Röster*. Tillgänglig: www.val.se/val/val2010/slutresultat/R/rike/

7.8 Audiovisuella källor

Mzinstructor. (2013, 30 maj). *Åkesson debatterar förortsupploppen mot Ullenhag i SVT* [Video]. Tillgänglig: www.youtube.com/watch?v=Q9i00UjXWCs

Sandberg, P. (producent). (2007, 12 april). *Den Andre* [Audio]. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=793&artikel=1307059>

Sandberg, P. (producent) (2011, 28 augusti). *Anders Behring Breivik och verkligheten* [Audio]. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/56351?programid=793>

Sandberg, P. (producent) (2014, 1 juni). *Demokratin i det digitala samhället* [Audio]. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/377249?programid=793>

8. Bilagor

Bilaga 1: Analyserade artiklar

Titel	Publiceringsdatum	Antal kommentarer
Människans lika värde	17 mars 2015	172
Inget svar från Kaplan om svenskdiskriminerande politik	19 mars 2015	288
Ratad gammelmmedia räddas med nya presstödsregler	19 mars 2015	246
Invandringspolitik	20 mars 2015	76
Socialdemokrater i Danmark – inte som socialdemokrater i Sverige	21 mars 2015	327
Vad exakt menar du Margot Wallström?	22 mars 2015	478
Sveriges Radio rekryterar vänsterextremist	22 mars 2015	302
Staket för 200.000 ska hålla tiggarna borta från Kungsholmen	23 mars 2015	428
Frukterna av mångkulturen	23 mars 2015	143
Enorm brist på asylboendeplatser i landet	23 mars 2015	221
Mångmiljonregn i skattepengar över hitresta tiggare	23 mars 2015	445
Något dog ikväll	24 mars 2015	242
Trångt om saligheten	24 mars 2015	76
”Je suis Charlie”-hyckleriet fortsätter när Publicistklubben håller debatt	26 mars 2015	225
Löfven bestört över sitt mångkulturella projekt	30 mars 2015	1884
26-åring åtalas för våldtäkt	30 mars 2015	141
Alla hycklares lika lägre värde	30 mars 2015	401
Propagandaministeriet Public Service	30 mars 2015	139
Expressen i nytt samarbete med kriminell vänstergrupp	30 mars 2015	995
En skavla gör ingen sommar	31 mars 2015	122

Fördelning av kommentarernas tolkningspositioner

Dominanta tolkningar: 212

Förhandlande tolkningar: 14

Oppositionella tolkningar: 19

Cyniska tolkningar: 227

Totalt antal analyserade kommentarer: 472